

หลากหลายความคิดเห็นต่อการแก้ไขปัญหามาบตาพูด สะท้อนผ่านเวทีสาธารณะ “ฟ้าหลังพายุฝน ชีวิตคนมาบตาพูดไปต่ออย่างไร”

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ณ วัดหนองไผ่ ต.มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง
จัดโดย คณะกรรมการศึกษา สนิบสนุน และติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอของ คสช.
ว่าด้วย การแก้ไขปัญหามาบตาพูดต่อสุขภาพ : กรณีผลกระทบจาก
อุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดและจังหวัดระยอง

หลากหลายความคิดเห็นต่อการแก้ไขปัญหามาบตาพูด สะท้อนผ่านเวทีสาธารณะ “ฟ้าหลังพายุฝน ชีวิตคนมาบตาพูดไปต่ออย่างไร”

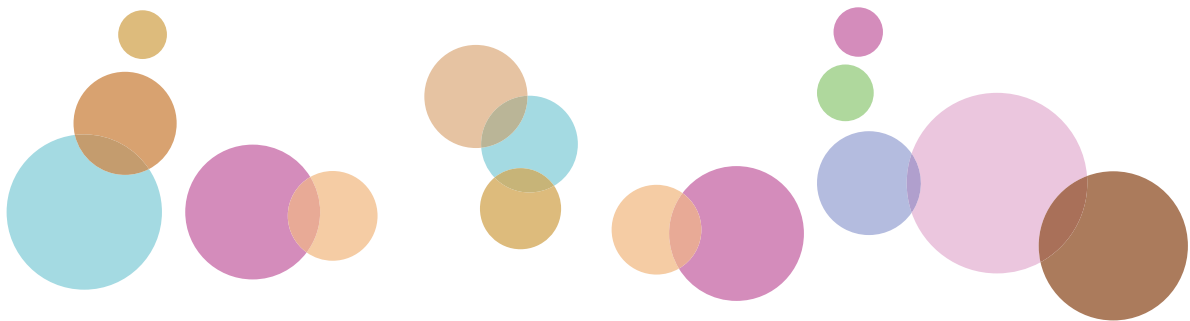
วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ณ วัดหนองแฟบ ต.มาบตาพุด อ.เมือง จ.ระยอง
จัดโดย คณะกรรมการศึกษา สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอของ คสช. ว่าด้วย
การแก้ไขปัญหามลกระทบต่อสุขภาพ : กรณีผลกระทบจากอุตสาหกรรมในพื้นที่
มาบตาพุดและจังหวัดระยอง

พิมพ์ครั้งแรก ๓๐๐ เล่ม มิถุนายน ๒๕๕๓

จัดทำโดย คณะกรรมการศึกษา สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอของ คสช. ว่าด้วย
การแก้ไขปัญหามลกระทบต่อสุขภาพ : กรณีผลกระทบจากอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดและจังหวัดระยอง

จัดพิมพ์โดย ศูนย์ประสานงานพัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติชั้น ๒ อาคารเลขที่ ๘๘/๓๗ ติวานนท์ ๑๔ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง
จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๒-๕๙๐-๒๔๗๘ โทรสาร ๐๒-๕๙๐-๒๓๑๑ เว็บไซต์ www.nationalhealth.or.th
และ www.thia.in.th อีเมล contact_hia@nationalhealth.or.th

พิมพ์ที่ บริษัท แพลนพรินติ้ง จำกัด ๓๔๖ ซ.ไสวสุวรรณ ถ.ประชาราษฎร์ ๑ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ
กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐ โทรศัพท์ ๐๒-๕๘๗-๑๓๗๗

สารบัญ

ความคืบหน้าการดำเนินงาน ตามมติ คสช.

โดย อ.ดร. เดชรัต สุขกำเนิด
พอ.ศูนย์ประสานงานพัฒนาระบบและกลไก
การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ

หน้า ๕

เกริ่นนำ หน้า ๔

การจัดการน้ำ

โดย บรรจง ศรีสุข
ผู้จัดการโครงการดำเนินการขยายเขต
ประปา การประปาส่วนภูมิภาค

หน้า ๗

ภาคสาธารณสุข

โดย นพ.ปรเมษฐ์ กิ่งโก้
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยอง
และ พญ.ฉันทนา พดุงทศ
พอ.ศูนย์ประสานงานด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงสาธารณสุข

หน้า ๘

การจัดการ มลพิษสิ่งแวดล้อม

โดย พิระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี
ผู้ช่วยผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

หน้า ๑๑

สารบัญ

สารุ...ส่งท้าย

โดย พระอธิการสมหมาย จันทโก
เจ้าอาวาสวัดหนองแฟบ
และ อ.ดร. เดชรัต สุขกำเนิด พอ.ศุภย์ประสานงาน
พัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ

หน้า ๒๒

พืงเมือง

โดย เจริญ พาคร รักษาการหัวหน้า
ฝ่ายพืงเมือง เทศบาลเมืองมาบตาพุด
และ การณิ สวัสดิ์รักษ์ นักวิชาการอิสระ
เครือข่ายวางแผนและพืงเมืองเพื่อสังคม

หน้า ๑๓

เด็กและเยาวชน

โดย พิชริ์ ดิษฐิ์เย็น
เจ้าหน้าที่ศูนย์คามิลเลียนโซเซียล เซ็นเตอร์ ระยอง

หน้า ๑๖

ระบบกาษิ

โดย คุณริ้ชั้ รุ้ยมณิ
ประธานฝ่ายสิ่งแวดล้อม หอการค้าจังหวัดระยอง และคณะกรรมการ
ศึกษา สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอขอ คสช.
ว่าด้วย การแก้ไขปัญหาลผลกระทบต่อสุขภาพ : กรณีผลกระทบจาก
อุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดและจังหวัดระยอง

เสียงจาก
ภาคประชาชน
หน้า ๑๘

หน้า ๑๗

เสียงจาก ภาคนโยบาย

โดย ดวงพร อัฐริฐุ คสช.
โดย สุรพมภ์ พรหมท้าว คสช.
โดย วีระวัฒน์ ธีระประสาท
ประธานคณะกรรมการองค์การอิสระด้าน
สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (เฉพาะกาล)

หน้า ๒๑

เกริ่นนำ

สืบเนื่องจาก คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) ได้มีมติการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ณ ทำเนียบรัฐบาล เห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพ : กรณีผลกระทบจากอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดและพื้นที่จังหวัดระยอง โดยให้รับข้อสังเกตของที่ประชุมไปปรับปรุงและให้เสนอข้อเสนอเชิงนโยบายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไป ต่อมา วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ กรม (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี) พิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย ๕ ข้อที่เสนอมาจาก คสช. มีมติเห็นชอบข้อเสนอ ๓ ข้อ คือ ส่วน อีก ๒ ข้อ ได้ส่งต่อให้คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก รับไปพิจารณาทบทวนความเหมาะสมตามอำนาจหน้าที่และความสอดคล้องของกฎหมายระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอ กรม. อีกครั้งหนึ่ง

นอกจากนี้ คสช. ได้มี คำสั่งที่ ๖ / ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษา สนับสนุนและติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอของ คสช. ว่าด้วย การแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพ กรณีผลกระทบจากอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดและจังหวัดระยอง โดยมี ท่านผู้หญิง ดร.สุธาวัลย์ เสถียรไทย เป็นประธาน มีหน้าที่และอำนาจในการศึกษา สนับสนุนและติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอของ คสช. รายงานผลการดำเนินงานต่อ คสช. และสาธารณชน ให้รับทราบ

จากการติดตามความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหา คณะกรรมการฯ ได้จัดทำเป็นเอกสาร ชื่อ “ฟ้าหลังพายุฝน ชีวิตคนมาบตาพุดไปต่ออย่างไร” โดยตั้งใจว่าจะเผยแพร่ผ่านเวทีสาธารณะ หลังจากเวทีที่ถูกเลื่อนการจัดมาหลายครั้ง เนื่องจากความไม่สงบทางการเมือง ในที่สุดก็มาลงตัวในวันอาทิตย์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ณ ศาลาวิถึบ้านหนองแพปล อ.เมือง จ.ระยอง กำหนดการเดิมตั้งใจว่าจะจัดทั้งวัน แต่มีข่าวว่าที่กรุงเทพฯจะประกาศเคอร์ฟิวส์ในช่วงเย็น ทำให้เวทีจัดได้แค่ครึ่งวันเช้า เพื่อให้ผู้ที่จะต้องเดินทางกลับกรุงเทพฯ มาถึงไม่ค่ำจนเกินไป

เวทีนี้มีผู้เข้าร่วมหลากหลายกลุ่ม นอกจากคณะกรรมการศึกษา สนับสนุน และติดตามฯ ซึ่งเป็นเจ้าภาพแล้ว ยังมีคณะกรรมการพัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ คณะกรรมการองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ ประชาชนในพื้นที่ นักพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒๓๒ คน และได้มีการถ่ายทอดผ่านสถานีวิทยุโทรทัศน์สุขภาพแห่งชาติ www.healthstation.in.th ผู้เข้าร่วมได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล พร้อมทั้งแสดงความข้อคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาพื้นที่มาบตาพุด ดังมีรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารเล่มนี้

เราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเสียงสะท้อนเหล่านี้จะดังพอที่จะดึงดูดความสนใจจากผู้กำหนดนโยบายให้เอาใจจริงเอาใจกับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่นี้อย่างต่อเนื่อง ต่อไป

คณะกรรมการศึกษา สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอของ คสช. ว่าด้วย การแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพ : กรณีผลกระทบจากอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดและจังหวัดระยอง ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓

ความคืบหน้าการดำเนินงานตามมติ คสช.

โดย อ.ดร. uthairat sukkanee

พว.ศูนย์ประสานงาน

พัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ

ตามที่เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือยื่นหนังสือขอใช้สิทธิ ม.๑๑ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติให้ทำการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพจากกรณีพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ ผลการดำเนินงานทำให้ได้เห็นถึงปัญหาสุขภาพที่สำคัญ ๒ ด้าน ได้แก่

๑. **ปัญหาด้านมลพิษ** ได้แก่ อากาศเสีย น้ำเสีย อุบัติภัย กากของเสียอันตราย

๒. **ปัญหาด้านสังคมอุตสาหกรรม** การเปลี่ยนจากสังคมชนบทกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมก่อให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ การทำร้ายร่างกาย เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การติดเชื้อเอชไอวี และปัญหาทางด้านเด็กและเยาวชน

คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ซึ่งแต่ละประเด็นมีความคืบหน้าดังนี้

๑. **ปรับแนวทางการพัฒนา** จังหวัดระยอง ให้มีความสมดุล หรือที่เรียกว่าสมดุลเศรษฐกิจ ๓ ขา ได้แก่ ภาคเกษตร การบริการ และอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจุบันการพัฒนาเปลี่ยนเป็นขาเดียวคือ การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ซึ่งไม่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนในชาอื่น ๆ

ข้อเสนอนี้ได้เสนอไปยังคณะรัฐมนตรี และได้เห็นชอบให้เสนอไปยังคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) เป็นผู้พิจารณาตามคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเสนอ เพื่อสร้างสมดุลในการพัฒนา แต่ปัจจุบันอาจจะยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนหรือเห็นเป็นรูปธรรมมากนัก ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน

๒. **ประเด็นปัญหาทรัพยากรน้ำ** ได้แก่ ปัญหาน้ำเสียทั้งน้ำใต้ดิน น้ำทะเลในบางจุดและบางช่วงเวลา ปัญหาน้ำผิวดินไม่มีคุณภาพ ปัญหาความต้องการใช้น้ำจากภาคอุตสาหกรรมและภาคประชาชน ที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติตามมาตรา ๖๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่มีนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นประธาน (คณะกรรมการ ๔ ฝ่าย) ได้พิจารณาเรื่องความต้องการใช้น้ำ เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมพบว่าปริมาณความต้องการใช้น้ำเพียงพอกับปริมาณน้ำที่มี แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายเดือนพบว่าขณะนี้ความต้องการใช้น้ำในพื้นที่มากกว่าปริมาณน้ำที่มีอยู่ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ ทำให้เกิดแนวคิดที่จะดึงน้ำมาจากพื้นที่อื่นเพื่อแก้ไขปัญหา แต่การดึงน้ำมาใช้อาจจะกระทบกับภาคเกษตรกรรม คสช. ได้เสนอการแก้ไขปัญหาระบบนิเวศโดยการดำเนินการติดตั้งน้ำประปาให้ครอบคลุมพื้นที่ และการจัดสรรน้ำโดยภาพรวม

๓. **ประเด็นปัญหาการจัดทำผังเมือง** ในพื้นที่มาบตาพุดมีการขยายพื้นที่อุตสาหกรรม (พื้นที่สีม่วง) เข้ามาในพื้นที่เดิมที่จัดทำพื้นที่กันชนเพื่อให้โรงงานกับชุมชนมีระยะห่าง แต่โรงงานขยายออกมามีระยะเข้ามาอยู่ในพื้นที่กันชนและพื้นที่ชุมชน คสช. ได้เสนอเรื่องพื้นที่กันชนเพื่อเป็นมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่สำคัญ ถ้ามาตรการนี้ไม่ได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง ก็จะทำให้เกิดปัญหา ซึ่งขณะนี้ทางคณะกรรมการ ๔ ฝ่าย ได้มีการศึกษาและนำเสนอต่อ ครม. เพื่อพิจารณาเรียบร้อยแล้ว

๔. **ประเด็นการป้องกันอุบัติเหตุ** เมื่อเกิดปัญหาชุมชนไม่ทราบแน่ชัด รวมถึงระบบเตือนภัยที่จะมาถึงชุมชนยังไม่แน่ชัด การเตรียมความพร้อมแก่ชุมชนยังไม่เพียงพอ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่จะเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงประชาชนยังไม่ทราบว่าต้องปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่อเกิดปัญหาขึ้น แผนการเตรียมความพร้อมและวิธีการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดอุบัติเหตุแก่ชุมชนยังไม่ชัดเจน อยากให้มีการทำความเข้าใจอย่างรอบด้าน

๕. **การเปิดเผยข้อมูล** จัดระบบข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ซึ่งที่ผ่านมาการเปิดเผยข้อมูลยังไม่ชัดเจน บางครั้งเกิดความสับสน ซึ่งทางกระทรวงสาธารณสุขกำลังเข้ามารับเป็นแกนกลางในการที่จะจัดการระบบข้อมูลเรื่องนี้

๖. **ประเด็นปัญหากระบวนการคลัง** ปัญหาเรื่องระบบภาษี ๘๐% ของโรงงาน(ขณะที่ทำการสำรวจ) จดทะเบียนและเสียภาษีที่กรุงเทพมหานคร ดังนั้นภาษีที่ควรจะถูกเก็บคืนสู่ท้องถิ่นเพื่อนำไปดูแลด้านสุขภาพ สาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม จึงกลับมาถึงท้องถิ่นอย่างไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย รวมถึงการอพยพแรงงานเข้ามาในพื้นที่ จังหวัดระยอง ทำให้เกิดประชากรแฝง และเกิดความไม่สมดุลกันระหว่างความต้องการใช้สาธารณูปโภคหรือบริการพื้นฐานกับความสามารถที่จะจัดหาบริการเพื่อรองรับความต้องการได้

จากการติดตามความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาโดยการสนับสนุนให้เกิดการณรงค์จ่ายภาษีในพื้นที่เพื่อคืนกลับสู่ระยอง จะต้องมีการที่จริงจังต่อกัน ในเรื่องภาษีได้เสนอจัดตั้ง “กองทุนสิ่งแวดล้อม” เพื่อเป็นหลักเศรษฐศาสตร์ในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม รัฐบาลก็ได้รับประเด็นนี้และก็ได้พยายามไปออกเป็นพระราชบัญญัติเรื่องของเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจุบันยังอยู่ในขั้นตอนของรัฐบาล ยังไม่เข้าสู่สภา

๗. ปัญหาสังคม ปัญหาเด็กและเยาวชน มีความรุนแรงเทียบเท่ากับปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ชุมชนมาตาพุดค่อนข้างเป็นชุมชนที่แตกต่างจากที่อื่น เพราะมีทั้งชุมชนดั้งเดิม ประชากรแฝง ทำให้ความเข้มแข็งของชุมชนมีน้อย และมีพื้นที่เสี่ยงสำหรับเยาวชนเพิ่มขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้คุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนไม่ค่อยดี รวมถึงความไม่เพียงพอของสถานศึกษาที่มีจำกัด ในปัจจุบันยังไม่เห็นภาพการดูแลแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมเป็นระบบจากรัฐมากนัก เป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของแต่ละหน่วยงานเท่านั้น

๘. จะต้องมีการปฏิบัติตาม มาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก่อนการอนุมัติโครงการ เพราะการดำเนินงานตามรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นการดูแลในเรื่องสิทธิของชุมชนอย่างรอบคอบ รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการ ๔ ฝ่ายเพื่อปฏิบัติตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ทำให้เกิดการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและทางด้านสุขภาพ มีการเปิดเผยรายงานต่อสาธารณะ และมีการจัดเวทีแสดงความคิดเห็นต่อร่างรายงานดังกล่าว ซึ่งประชาชนรู้จักในนามของ “เอชไอเอ” มีการรายงานความคืบหน้าเป็นระยะ แต่มีปัญหาการจัดเวทีที่ถี่เกินไป ซึ่งประชาชนชาวบ้านก็มีความกังวลใจและมีความลำบากในการเข้าร่วม ขณะนี้ชาวบ้านขอเข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างรายงานอย่างละเอียดเพื่อประโยชน์ของทุกฝ่าย และกำลังเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านร่างรายงาน อีไอเอ

การทำงานของ สช. คือมองภาพรวมของทุกอย่างมองรอบด้าน ไม่มองเพียงว่าโครงการนั้นจะผ่านหรือไม่ผ่าน หรือมองเฉพาะเรื่องมลพิษ สิ่งที่สำคัญ คือจะต้องกำหนดแนวทางการพัฒนาที่จะต้อง “พัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ” ในด้านเศรษฐกิจต้องเอื้อประโยชน์และการพัฒนาทางด้านเกษตร บริการ และอุตสาหกรรมควบคู่กันไปอย่างสมดุล ซึ่งเป็นสิ่งที่ สช. ได้เสนอแนะไว้

ภาพที่มองเห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุดคือ การปฏิบัติตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง เพราะถ้าโรงงานอุตสาหกรรมไม่ปฏิบัติตามก็ไม่สามารถที่จะเดินหน้าโครงการได้ ผู้ประกอบการจำนวนมากที่ตั้งใจที่จะให้ชุมชนมั่นใจว่าโครงการของตนเองไม่มีผลกระทบกับชุมชน แต่เนื่องจากว่ามีระยะเวลาที่จำกัด การทำเอชไอเอ อาจสร้างบรรยากาศให้ชุมชนเกิดความรู้สึกอึดอัด รวมทั้งไม่แน่ใจว่ามีเวลาเพียงพอที่จะพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่าโครงการนั้นเกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงหรือไม่ ซึ่งเรื่องนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วยังก็ผู้ประกอบการรวมถึงชุมชนคงจะต้องหารือกันว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้การทำเรื่องของการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ หรือ เอชไอเอ และใช้โอกาสนี้เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม โดยมีสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเป็นตัวกลาง และทุกฝ่ายต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหา

นอกจากนี้ปัญหาทางด้านสังคมถ้าไม่ได้รับการสนใจอย่างจริงจัง “เหยื่อ คือ ลูกหลานของเรา” มีความเสี่ยงต่อปัญหาทางด้านสังคมมาก เพราะถ้าใช้ชีวิตผิดนัดเดียว ชีวิตทั้งชีวิตก็จะเปลี่ยนแปลงไปได้ อยากเห็นการดำเนินการแก้ปัญหาทางสังคมจริงจังไม่แพ้กับการแก้ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม

การจัดการน้ำ

โดย บรรจ ศรีสุข

ผู้จัดการโครงการดำเนินการขยายเขตประปา
การประปาส่วนภูมิภาค

ความก้าวหน้าของการขยายเขตประปา ในพื้นที่มาบตาพุดมีชุมชนทั้งหมด ๓๑ ชุมชน จากเดิมประชาชนในบางพื้นที่ใช้น้ำบ่อ แต่ปัจจุบันไม่สามารถใช้น้ำบ่อได้เนื่องจากปัญหาคุณภาพน้ำไม่ดีเพราะปัญหามลพิษ ปัญหาเดิมคือไม่มีงบประมาณการขยายเขตประปาได้ครอบคลุม ดูแลได้บางส่วน

การประปาที่รับผิดชอบพื้นที่มาบตาพุดแบ่งเป็น ๒ การประปา คือ การประปาบ้านฉาง และการประปาระยอง มีกำลังการผลิต ๔๘,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน และเพิ่มกำลังการผลิตอีก ๑ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมงในพื้นที่มาบตาพุด พบว่ามีความต้องการใช้น้ำ ๓๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งกำลังการผลิตน้ำเพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ ในพื้นที่มาบตาพุดได้ดำเนินโครงการการขยายเขตและได้เปิดใช้น้ำประปาแล้ว ในส่วนของการประปาระยองและการประปาบ้านฉางความยาวท่อโดยรวมจากการสำรวจประมาณ ๓๐๐ กิโลเมตร ซึ่งจะครอบคลุมทุกพื้นที่ จะเริ่มก่อสร้างเดือน กรกฎาคม ๒๕๕๓ ปัจจุบัน (๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓) อยู่ระหว่างการประชุมดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง

เชิด พุกษาชาติ ประธานชุมชนมาบตาพุด

ปัญหาด้านสาธารณสุขภาคใต้แก่ เรื่องน้ำประปา มีการสำรวจตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ และในเดือนพฤษภาคม ชุมชนต่างๆ จะได้น้ำประปาใช้แน่นอน แต่ในปัจจุบันเดือน พฤษภาคมแล้วชุมชนยังไม่มีน้ำประปาใช้เลย ชุมชน ๖๓ ชุมชนได้รับความเดือดร้อนเรื่องน้ำ???

บรรจ ศรีสุข

ผู้จัดการโครงการดำเนินการขยายเขตประปา การประปาส่วนภูมิภาค

โครงการขยายเขตประปาประมาณต้นเดือนกรกฎาคมจะเริ่มดำเนินการ ในเดือนมิถุนายนนี้อยู่ในระหว่างจัดซื้อจัดจ้างหาผู้รับจ้าง ในการดำเนินการโครงการจะใช้เวลาทั้งหมด ๒๑๐ วัน คือ ๗ เดือนในการก่อสร้าง ฉะนั้นประมาณต้นเดือน มกราคม ปี ๒๕๕๔ ประชาชนจะได้ใช้น้ำอย่างแน่นอน

ป้าเล็ก มาลี ชาวบ้านชุมชนมาบตาพุด

“อยากฝาก ผอ.น้ำที่สายบ้านบนทะเลคะ ขอให้ท่านไปถามว่าใครเป็นคนขุดแถวนี้
ห้องแถวของป้าขุดไว้อย่างใหญ่ น้ำประปามาผ่านขุดท่อพัง น้ำที่เสียมันล้นราง ป้าก็ไม่ว่า
ต้องเมื่อไหร่ เมื่อ ๒ วันไปที่ห้องแถวเขาก็บอกว่าน้ำประปามาขุดแล้วไม่กลบพื้นท่อแตกหมด
เลยคะ น้ำก็ท่วมขอให้ท่านตรวจด้วยนะ”

อ.เรณู เวรชิต์พิบูล มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัญหาเรื่องน้ำประปา มลพิษจากโรงงานไปปนเปื้อนแหล่งน้ำดิบ เมื่อพูดถึงเรื่องน้ำประปาอาจจะเป็นห่วงเรื่องน้ำกินน้ำใช้ของประชาชน แต่ที่น่าเป็นห่วงคือแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรม ทราบว่าแหล่งน้ำที่มีอยู่ในระยองจุดเริ่มต้นเพื่อส่งเสริมการเกษตร แต่ขณะนี้ใช้เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม ต้องจัดสรรให้ดีเวลาอ่านรายงานอีไอเอเอชไอเอ ทุกโรงงานจะตอบว่าซื้อมาจากอีเอสวอเตอร์ เพราะฉะนั้นเรื่องน้ำไม่ใช่เรื่องของโรงงานแล้วเป็นเรื่องของอีเอสวอเตอร์

ภาคสาธารณสุข

โดย นพ.ประเสริฐ กิ่งแก้ว

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยอง

ก ความก้าวหน้าของการดำเนินในภาคสาธารณสุขจังหวัดระยอง หลังจากที่ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษแล้วมีสิ่งที่เกิดขึ้นและแตกต่างไปจากเดิม คือ

๑. **จัดตั้งศูนย์อาชีพเวชศาสตร์ระยอง** เพื่อคัดกรอง ดำเนินการวิจัย และดูแลสุขภาพ ๔ มิติ ได้แก่ การรักษา ส่งเสริม ฟื้นฟู และป้องกัน

๒. **พัฒนาระบบการป้องกันและเฝ้าระวังโรคที่อาจจะเกิดจากมลพิษสิ่งแวดล้อมต่างๆ** เช่น ระบบทางเดินหายใจ ภูมิแพ้ หรือโรคมะเร็ง เป็นระบบการเฝ้าระวัง โดยความร่วมมือจากอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อช่วยในการเตรียมและจัดทำระบบเฝ้าระวัง

๓. **จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเฝ้าระวังทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม** ทำการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมควบคุมมลพิษ โรงงานอุตสาหกรรม นำมาจัดเก็บให้เป็นระบบ ดำเนินการวิจัยในระยะยาว (long study) โดยอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๔. **แก้ไขปัญหาภาวะฉุกเฉิน** พัฒนาระบบให้ดีขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลเฝ้าระวังทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

๕. **พัฒนาบุคลากร** โดยการจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ อสม. แกนนำ และประชาชน เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเอชไอเอ การวางแผนระยะยาว คือ การทบทวนระบบ Audit ทั้งภาครัฐและชุมชน

๖. **ขยายโรงพยาบาลมาตาพุดจาก ๓๐ เตียงเป็น ๒๐๐ เตียง** เพื่อรองรับการให้บริการแก่ประชาชน

๗. **ระบบหน่วยแพทย์เคลื่อนที่** ตรวจสอบสุขภาพประจำปีแก่ประชาชนรอบโรงงานซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีระบบที่ชัดเจน เป็นการออกไปตรวจสุขภาพเพื่อเฝ้าระวังด้านสุขภาพแก่ประชาชน ได้แก่ การตรวจปัสสาวะ ตรวจไต ตรวจเลือด ประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน

การดำเนินงานทั้งหมดเป็นเพียง “การเยียวยาระยะสั้น” เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ถ้าในระยะยาวต้องมี “กองทุนสุขภาพและสิ่งแวดล้อม” มองอีกด้านการดูแลให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนต้องอาศัยบุคลากรทั้ง หมอ พยาบาล ซึ่งจะใช้เงินทุนจากกองทุนนี้ เช่น ส่งให้ลูกหลานในพื้นที่เรียนเพื่อเป็นบุคลากรทางด้านสาธารณสุข เมื่อเรียนจบแล้วกลับมาดูแลคนในชุมชน อยากเห็นการมีกฎหมายเหมือน พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ จากที่ผ่านมาถ้าไม่มีกฎหมายหรือ พ.ร.บ. รองรับการทำงานด้านนี้จะไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อีกเรื่องได้แก่กระบวนการชุมชน เช่น การจัดเวทีสาธารณะ อยากเห็นภาพการอยู่ร่วมกันของชุมชนและโรงงานอย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้โรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนได้มาร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และอยากให้มีการเพิ่มงบประมาณเพื่อดูแลประชากรแฝง ซึ่งปัจจุบันงบประมาณมีน้อยและไม่เพียงพอ ขณะนี้กำลังให้ขึ้นทะเบียนประชากรแฝง ซึ่งทาง สสจ. ได้ตั้งความหวังว่าจะได้รับงบประมาณเพื่อดูแลประชากรแฝงเหล่านี้ด้วย

ภาคสาธารณสุข

โดย พญ.ฉันทนา พญกศ

พอ.ศุภนัยประสานงานด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข

คุณย์ประสานงานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เกิดจากนโยบายของ นพ.ไพจิตร วราชิต ปลัดกระทรวงสาธารณสุขคนปัจจุบัน ที่เล็งเห็นว่างานด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์งานเป็นแกนกลางในการช่วยเหลือพื้นที่ทำงาน เป็นการสนับสนุนระยะยาวและต่อเนื่อง (หน่วยงานนี้กำลังอยู่ระหว่างการจัดตั้ง) การจัดเวทีเรื่องปัญหา มาตาพุดครั้งนี้เป็นรอบที่ ๓ รอบแรก (๒๕๓๘ - ๒๕๓๙) เกิดจากปัญหาที่มีการรั่วไหลของสารเคมี มีปัญหาเรื่องกลิ่น ต้องย้ายโรงเรียนออกนอกพื้นที่ รอบที่สอง (๒๕๔๙) ปัญหาสารเคมีโดยเฉพาะกลุ่มสารอินทรีย์ตัวทำละลายระเหยง่าย (VOC) ทำให้เกิดการแพ้ระวังสุขภาพว่าจะเกิดผลแบบเฉียบพลันหรือระยะยาว กรณีเกิดปัญหาเฉียบพลันถือเป็นอุบัติเหตุ ต้องมีหน่วยงานตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรณีปัญหาสารเคมีรั่วไหล ต้องได้รับความร่วมมือจากโรงงานและการนิคมอุตสาหกรรม (กนอ.) ด้วย ต้องมีการให้ข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด จัดทำแผนการรับมืออุบัติเหตุสารเคมีในแง่สาธารณสุข รอบที่สาม มีความร่วมมือจากกระทรวงสาธารณสุข และการนิคมอุตสาหกรรมมากขึ้น ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันเพื่อแก้ปัญหาอุบัติเหตุ ซึ่งแนวทางดำเนินงาน เกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ มีดังนี้

๑. ทำอย่างไรจึงจะไม่สัมผัส ได้แก่ การลดและขจัดมลพิษ

๒. สัมผัสได้แต่ไม่ป่วย ทำอย่างไรไม่ป่วย ต้องมีการเฝ้าระวัง ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย ของกระทรวงสาธารณสุขเป้าหมายคือทำฐานข้อมูลเพื่อเป็นการดูแลในระยะยาว และต้องการความร่วมมือจากโรงงาน ในการให้ข้อมูลว่ามีสารเคมีอะไรบ้างที่จะปล่อยออกมาที่มาตาพุด ขณะเดียวกันก็ต้องการข้อมูลจากประชาชน ขณะนี้ได้รับงบประมาณจากกระทรวงสาธารณสุขซึ่งอนุมัติโดยท่านรองกอบปรศักดิ์ในการตรวจสุขภาพ เพื่อจะได้มีฐานข้อมูลที่จะดูแลในระยะยาวและต่อเนื่อง การตรวจแบบนี้ไปเรื่อยๆ ทุกปีก็จะเห็นแนวโน้มว่าจะมีโอกาสสัมผัสมากขึ้นหรือไม่ ถ้ามีก็จะได้มีการจัดการลดมลพิษให้เข้มข้นมากยิ่งขึ้น ขณะนี้ประชาชนหลายคนยังสับสนว่าสาธารณสุขออกหน่วยโรงงานก็ออกหน่วย ทำไมออกหน่วยถี่และซ้ำซ้อนทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อบ่ เหตุผลที่ทางสาธารณสุขออกหน่วยมีเป้าหมายก็คือต้องการที่จะป้องกันไม่ให้ประชาชนป่วย โดยนำเอาข้อมูลจากการตรวจสุขภาพมาเฝ้าระวังระยะยาว ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน

๓. ถ้าป่วย ทำอย่างไรจึงจะตายช้าหรือดูแลชีวิตดีขึ้น ตายอย่างมีคุณภาพ มีมาตรการเยียวยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดำเนินการแก้ไขการรักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพจิต การขยายเตียงเป็นการขยายบริการทั่วไปรองรับการให้บริการกับประชากรเดิมและประชากรแฝง ขยายการบริการเฉพาะทาง กรณีปัญหาเรื่องโรคมะเร็ง แก้ไขโดยการเฝ้าระวัง ระบบมะเร็งเม็ดเลือด ผู้ป่วยมะเร็งทุกราย จะทำการซักประวัติ เพื่อได้ข้อมูลนำไปวิจัยว่าเกิดจากมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมจริงหรือไม่ มีการตรวจสุขภาพ และนำ Cohort Study ติดตามผู้ป่วยเพื่อดูผลการเปลี่ยนแปลงสุขภาพในระยะยาว

บทบาทของกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ การสร้างโรงพยาบาล การขยายการบริการ การพัฒนาบุคลากร และสิ่งที่กระทรวงสาธารณสุขอยากเข้าร่วม คือการปฏิบัติตามเอชไอเอ โดยเป็นความร่วมมือจาก สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานนโยบายและแผน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) และกระทรวงสาธารณสุข โดยการประสานความร่วมมือ กำกับติดตามดูแล เพื่อให้การปฏิบัติตามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อารมณีสถมณี เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

โรงพยาบาลมาบตาพุด เป็นโรงพยาบาลครบวงจร เมื่อเกิดเหตุระเบิดที่โรงงานอุตสาหกรรม ก็ส่งผู้ป่วยเข้าโรงพยาบาล เมื่อออกจากโรงพยาบาลก็เข้าวัดเผาต่อได้เลย

“ขอเสริมสั้นๆ ว่าโรงพยาบาลมาบตาพุดเขาไปอยู่อย่างครบวงจรแล้ว โรงงานระเบิด อพยพ ประชาชนเข้าโรงพยาบาลมาบตาพุด พอเสร็จจากโรงพยาบาลมาบตาพุด เข้าวัดห้วยโป่งเผาเลยคะ เลยอยากถามว่าทำอะไร”

คุณจริญ เข้มกลัด ประมงพื้นบ้านมาบตาพุด

ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อยากให้มีการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชน เช่น ปัญหาเรื่อง ฝุ่นละออง ปัญหามลพิษ ที่ต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน

“เรื่องสุขภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องเร่งด่วน เราชาวหนองแปบเรียกว่าเป็นไข่แดงเลยก็ได้ เกิดมลพิษที่ต้องแก้ไขข้อที่ ๑ ฝุ่นละออง ผมเชื่อเหลือเกินว่าฝุ่นละอองในหนองแปบต้องมีมลพิษ เพราะทำให้ชุมชนของผม โดยเฉพาะบ้านผมคันทั้งบ้านเลยครับ ในตัวผมเองผมว่าจะต้องมีสารพิษเจือปนเกิดโรคหลายๆ โรค เรื่องนี้ขอให้แก้ไขเร่งด่วน”

การจัดการ มลพิษสิ่งแวดล้อม

โดย พิระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี
ผู้ช่วยผู้ว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ที่

ที่นิคมอุตสาหกรรมเป็นพื้นที่เศรษฐกิจ นิคมอุตสาหกรรมมีทั่วประเทศ นิคมที่เป็นหัวใจหลักคือพื้นที่โครงการอีสเทิร์นซีบอร์ด ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเกิดมาในช่วงที่ดำเนินการ มีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็น โรงเรียนมาตาพุดพันพิทยาคารต้องย้ายไปอยู่ที่หลังศูนย์ราชการ ซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามาในระดับหนึ่ง โดยการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในส่วนของการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง คือการให้โรงงานอุตสาหกรรมลดการใช้น้ำ

ทางด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาสารอินทรีย์ระเหย (VOC) ในการแก้ปัญหาก็เชิญกลุ่มอุตสาหกรรมมาจัดตั้งคณะทำงาน และพูดคุยประเด็นเรื่องมาตรฐานต้นแบบจากอเมริกา ยุโรป จากนั้นจึงนำมาตรฐานนี้มาพิจารณากับโรงงานที่มีอยู่ ว่าได้ปล่อยมลพิษได้บ้างออกสู่ภายนอก และดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยเน้นเรื่องคุณภาพอากาศ ทุกปล่องต้องทำการ Monitor เฝ้าระวัง ซึ่งต้องเชื่อมระบบทั้ง ๕ พื้นที่

ปัญหาเรื่องน้ำเสีย กำลังพยายาม Monitor น้ำเสีย การนิคมอุตสาหกรรมไม่สามารถดูแลได้ทั้งหมด ลักษณะการทำงานควรจะมี Third Party เข้ามาช่วย

ปัญหาเรื่องขยะซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ ขณะนี้ขยะที่ออกจากโรงงาน ต้องตรวจสอบได้ มี การติดตั้ง GPS กับรถขยะ มีการกำหนดเส้นทางเดินสำหรับขยะ และ ขยะอันตราย (Hazardous Waste) ปัจจุบันเร่งติดตั้ง GPS ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ ๙๐% เหลือ ๑๐% ที่ยังไม่ได้เข้าร่วม รวมถึงติดตั้งระบบ GPS กับรถขนส่งสารเคมีด้วย

ในปัจจุบันต้องการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงงาน ซึ่งมีพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบ ว่า โรงงานนี้ผ่านเกณฑ์หรือไม่ ส่วนหนึ่งหัวใจหลักคือ เอสไอเอ ซึ่งมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน สช. กระทรวงสาธารณสุข สผ. สสจ. ท้องถิ่น เทศบาล การนิคม อุตสาหกรรมจังหวัด และตัวแทนประชาชน

อารมณีสดมณีนี เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

“อยากรู้ว่าสามารถขอรายงานอีไอเอ ได้จากที่ไหน เพราะขอยากมาก”

พิระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี ผู้ช่วยผู้ว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

“เรื่องอีไอเอ ถามว่าดูได้ที่ไหนผมตอบเลยว่าดูที่การนิคมมาตาพุดคงต้องส่งให้วิธีการเอกสารจริงๆ มันมีหมด วันนี้ต้องเปิดเผยไม่ใช่ลับๆ ล่อๆ ดูแล้วสงสัยต้องถามได้ด้วย ไม่ใช่ดูอย่างเดียว เราต้องยืนยันว่าเอกสารเรามี ส่วนเรื่องการมีส่วนร่วมที่มคณะทำงานก็มีตัวแทนจากประชาชนมาด้วยต้องมีไปให้เห็นว่าวิธีการเป็นอย่างไร สงสัยต้องถามได้อีไอเอผมตอบได้”

เรื่องการติดตามตรวจสอบ มีการตรวจวัดพารามิเตอร์ต่างๆ เรื่องอากาศ ปัจจุบันมีปัญหาเรื่องมลพิษสูง ปัญหาเรื่อง PM - 10 การนิคมมีความคาดหวังว่าในอนาคตปัญหาจะต้องลดลง และจะมีการสื่อสารเพื่อให้ภาคประชาชนได้รับทราบข้อมูลด้วยช่องทางที่สะดวก มีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศหลายแห่งมีการจัดทำรายงานทุกเดือนส่งให้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี เมืองมาตาพุด และสถาบันการศึกษา ซึ่งข้อมูลบางส่วนอาจจะมีการสูญหายไป ทางการนิคมฯ อยากได้รับข้อมูลจากตัวแทนเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ครบถ้วน คล้ายกับมีการตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานอื่นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ข้อมูลมีที่ไปที่มาและถูกต้องสมบูรณ์

พระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี ผู้ช่วยผู้ว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

การนิคมอุตสาหกรรมยอมรับข้อตกลง “มีการจัดเวทีเพื่อพูดคุยกันระหว่างนิคมฯ และชาวบ้านในชุมชน” โดยจะดูสถานการณ์ที่กรุงเทพฯ ถ้าเหตุการณ์ปกติสามารถจัดเวทีพูดคุยประมาณช่วงเดือนมิถุนายน โดยสถานที่จัดเวทีคือ วัดหนองแฟบ เพื่อความสะดวกแก่ชาวหนองแฟบ

ปาลี๊ก มาลี ชาวบ้านชุมชนมาบตาพุด

“อยากฝากการนิคมว่าน้ำเปลี่ยนสีบ่อย อากาศเปลี่ยนกลิ่นบ่อย ประชาชนเป็นโรคคันหมดเลยคะ กลางคืนเฝ้าท้องฟ้าเป็นหมอกหมดแล้วคะ”

สว่าง กระจับเงิน เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

“การเยี่ยมชมโรงงาน ทางโรงงานให้ดูเฉพาะวิธีที่คนนำเสนอข้อมูลโรงงาน ไม่ได้พาดูกระบวนการผลิตของโรงงานจริง และสอบถามว่าในปี ๒๕๕๒ มีการห้ามการถมทะเล แต่ในปัจจุบันข้อห้ามนี้ยังมีอยู่หรือไม่”

อ.เรณู เวชรัชต์พิมล มหาวิทยาลัยศิลปากร

การนิคมก็เป็นผู้ที่มีอำนาจในการอนุญาตและกำกับติดตามว่าโรงงานอุตสาหกรรมทำตาม อีไอเอ หรือ เอชไอเอหรือไม่ อยากให้มีการเปิดเผยข้อมูลโรงงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐาน “เราต้องยกย่องโรงงานที่ดีและเราก็ต้องเฝ้าระวังโรงงานที่ไม่ยอมทำ”

จากการติดตามเกณฑ์คุณภาพน้ำทั้งในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งได้ประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษแล้ว แต่คุณภาพน้ำที่ตรวจวัดใช้เกณฑ์คุณภาพน้ำทั่วไป การติดตามคุณภาพน้ำของภายในโรงงานเหล่านี้เราต้องติดตามพวกมลสารที่เราคิดว่าจะปล่อยออกมาจากโรงงานเหล่านั้นไม่ว่าจะเป็นโลหะหนัก VOC คิดว่าเป็นเรื่องจำเป็นมากๆ แล้วก็ขอให้การนิคมรายงานผลการตรวจวัดเฝ้าระวังต่างๆ ตัวชี้วัดผ่านทางเว็บไซต์เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ เป็นการเปิดเผยข้อมูลว่าทำได้ตามมาตรฐาน

จรรย์ เข็มกลัด ประมวพันธ์บ้านมาบตาพุด

ปัญหาการจัดการเรื่องขยะ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยที่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน และยังไม่มีความเห็นแนวทางจัดการแก้ปัญหาที่ดี

“ขอฝาก ผอ.การนิคม ที่ ผอ.มองเรื่องขยะภาพใหญ่ ผอ.ต้องมองภาพเล็กๆ ที่ผู้รับเหมารายเล็กที่เอาขยะออกมามันมาสร้างความเดือดร้อนให้มาก อย่างทางลงทะเลบ้านผมในซอยแล้วเป็นป่าพอมืดๆ หนอยไม่มีคนเห็นเขาจะเอารถกระบะมาทิ้งเลยเป็นกอง มีพวกกระป๋องสี หินเจือ เคลือบ อย่างศาลพระภูมิเวลาสร้างก็สร้าง แต่พอไม่ใช้ก็เอาไปทิ้งโดยไม่เหลียวแล ทิ้งเกลื่อนกลาดไปหมดในป่าละเมาะข้างทาง”

การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาเศรษฐกิจ ๓ ขา เหลือเพียงขาเดียว คือ อุตสาหกรรม แล้วประมงพื้นบ้านอยู่ตรงไหน

“ผมขอถามการนิคมว่าที่บอกว่าเรามีเศรษฐกิจ ๓ ขา เหลือ ๑ ขา คือการนิคม เหลือขาเดียว แล้วท่านจะเอาชาวประมงที่อยู่มาช้านานไปไว้ที่ไหน ท่านต้องมองประมงด้วย”

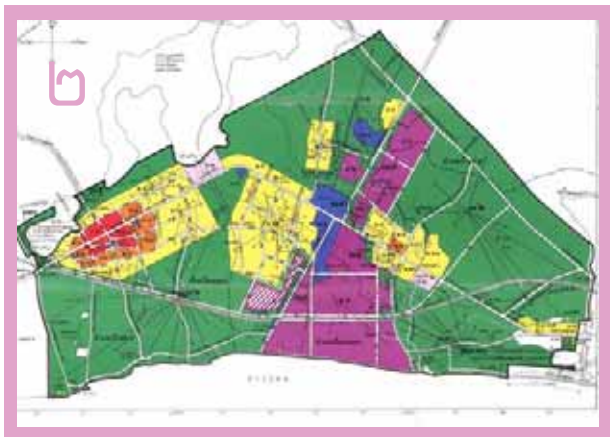
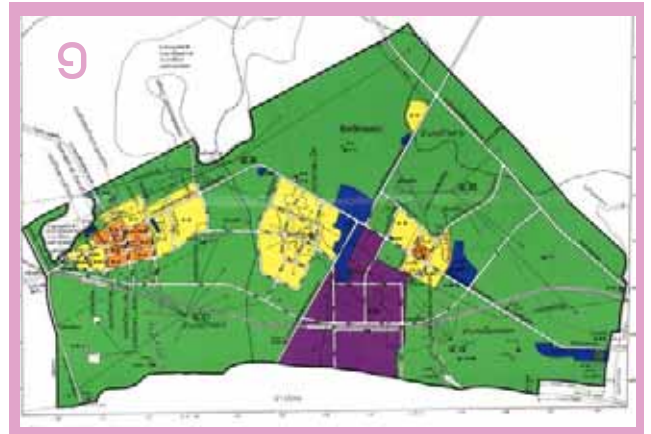

พิมเมือง

เจริญ พาคร รักษาการหัวหน้า
ฝ่ายพิมเมือง เทศบาลเมืองมาบตาพุด

การจัดทำผังเมืองรวมของจังหวัดระยองมีทั้งหมด ๓ ครั้ง
ผังเมืองระยองในปัจจุบันหมุดอายุตั้งแต่วันที่ ๑๑ พ.ค. ๒๕๕๓

ผังเมืองรวมฯ ฉบับแรก ประกาศใช้วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๓๑
มีพื้นที่สีม่วงที่เป็นเขตพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมเพียงแห่งเดียวคือเขต
นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ผังเมืองฉบับนี้ประกาศใช้ ๕ ปี แต่ใช้ได้
ไม่ถึง ๒ ปี ๙ เดือน กระทรวงอุตสาหกรรมก็ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลง เนื่อง
จากมีความต้องการใช้อุตสาหกรรมมากขึ้น โดยขอแก้ไข ๒ ครั้ง

ผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๒ ประกาศใช้วันที่ ๒๑ พฤษภาคม
๒๕๓๔ การใช้พื้นที่สีม่วงกระจายขึ้นไปทางด้านเหนือของถนนสุขุมวิท
ผ่านเขตเมืองมาบตาพุดและชุมชนที่อยู่ดั้งเดิมขึ้นไป และเกิดเขตพื้นที่
สีม่วงลาย (เดิมคาดการณ์ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อมลพิษ) ผังเมือง
รวมฯ ฉบับที่ ๒ ประกาศใช้ครบ ๕ ปี แล้วต่ออายุอีก ๒ ปี

ก่อนการประกาศใช้ผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๓ มีการเว้นว่าง
ผังเมืองไป ๕ ปี คือระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๖ ช่วงนั้นไม่มีผังเมือง
เพราะผังเมืองขาดอายุ กระทั่งมีประกาศใช้ผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๓ เมื่อ
ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ในช่วงนี้คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
(Eastern seaboard) กล่าวว่ามีความต้องการใช้พื้นที่อุตสาหกรรมมากขึ้น

ถ้าเปรียบเทียบกันระหว่างผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๓ กับฉบับที่ ๒ จะเห็นว่าพื้นที่สีเหลืองหายไป สีม่วงลายกลายเป็นสีม่วงเข้ม และมีการขอ
ใช้พื้นที่ในเขตประกาศห้ามของกรมป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการทับเข้าไปเป็นพื้นที่สีม่วง ส่วนพื้นที่สีเหลืองที่หายไป (เทียบกับผังเมืองรวมฯ
ฉบับที่ ๒) ได้ถนนสุขุมวิทกลายเป็นเขตพื้นที่นิคมเหมราชกับนิคมเอเชีย วัดหนองแพบที่อยู่ปัจจุบันในแผนที่คือพื้นที่สีเขียวติดกับพื้นที่
สีม่วงในผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๑ และ ๒ แต่เมื่อเป็นผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๓ อยู่ในเขตพื้นที่สีม่วง และในพื้นที่สีม่วงมีชุมชนนอกจาก
บ้านหนองแพบอยู่ด้วยได้แก่ บ้านมาบชะลูด ชากลูกหญ้า และ
ทางด้านเหนือของถนนสุขุมวิทอีกหลายชุมชน ชุมชนหนองหวายโสม
ซอยคีรี ตลาดห้วยโป่ง ชุมชนห้วยโป่ง ๑ ห้วยโป่ง ๒ ห้วยโป่ง ๓
และชุมชนเจริญพัฒนา

ผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๓ มีการขอแก้ไข ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑
ขอแก้ไขข้อกำหนดเนื่องจากมีปัญหาทางข้อกำหนดผังเมืองเดิมให้
ใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง เกิดปัญหากับผู้ที่มีที่ดินน้อย เช่น ข้อ
กำหนดผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๓ ประกาศให้ ๑๕% ของแปลงที่ดิน
ของผู้ที่อยู่ในเขตพื้นที่สีม่วง มีไว้เพื่อกิจการอื่น ยกตัวอย่างเช่น ถ้า
มีที่ดินอยู่ ๑๐๐ ตารางวา ใช้ ๑๕ ตารางวาเพื่อกิจการอื่น พื้นที่
ที่เหลือ ๘๕ ตารางวาต้องนำไปใช้ในกิจกรรมหลักก็คืออุตสาหกรรม
และคลังสินค้า ซึ่งประชาชนไม่สามารถที่จะไปทำโรงงานอุตสาหกรรม

หรือคลั่งสินค้า เพราะฉะนั้นตรงนี้จึงเป็นผลกระทบโดยตรงกับประชาชนโดยรวม จึงได้ขอแก้ไขไปแล้วก็ได้รับการให้แก้ไขข้อกำหนดมาเป็นรายแปลง โดยนำพื้นที่แปลงใหญ่มาใช้เพื่อกิจกรรมอื่น ครั้งที่ ๒ ขอแก้ไขโดยนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย ให้มีปิโตรเคมีขั้นต้น

ปัจจุบันมาพบตพุดยังไม่มียังเมืองเนื่องจากผังเมืองหมดอายุ เทศบาลเมืองมาพบตพุดได้แก้ปัญหาเบื้องต้นด้วยการออกเทศบัญญัติห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท โดยตามเนื้อหาสาระก็คือผังเมืองรวมฯ ฉบับที่ ๓ เพื่อรองรับผังเมืองที่หมดอายุไม่ให้โรงงานขยายตัวในระหว่างรอผังเมืองฉบับใหม่

เชิด พุกษชาติ ประธานชุมชนมาบข่ามาบใน

ชุมชนสามารถกำหนดผังเมืองเองได้หรือไม่? เพราะทุกครั้งที่มีการมีผังเมืองใหม่ออกมาชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนทุกครั้ง ชุมชนจะกำหนดเขต กำหนดสีเองได้หรือไม่???

เจเรญ พาศร รักษาการหัวหน้าฝ่ายผังเมือง เทศบาลเมืองมาบตาพุด

สิ่งที่ชุมชนทำได้คือกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำผังเมืองรวมที่ท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอน โดยภาคประชาชนนำเสนอแนวผังเมืองของตนเองตามแนวความคิดของชุมชน และกลุ่มงานผังเมืองนำแนวผังเมืองนั้นมาประกอบการจัดทำผังเมือง แต่ในกรณีที่ชุมชนอยู่ใกล้เขตโรงงานอุตสาหกรรมแล้วขอกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเหลืองคงทำได้ยากในแนวหลักการวิชาการ เช่น กำหนดไว้ว่าพื้นที่แนวกันชนที่ติดกับเขตโรงงานอุตสาหกรรมปิโตรเคมีประมาณ ๑-๒กิโลเมตร ชุมชนกำหนดไว้เป็น ๕๐๐ เมตร ซึ่งอาจจะไม่เหมาะสม ซึ่งอาจจะมาพิจารณาอีกครั้งว่าสิ่งที่ชุมชนได้กำหนดหรือทำให้มีส่วนไหนบ้างที่สามารถเป็นไปได้บ้าง สิ่งที่ชุมชนต้องการก็คือการมีแนวกันชนระหว่างโรงงานกับชุมชน เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับชุมชน

เชิด พุกษชาติ ประธานชุมชนมาบข่ามาบใน

“การชดเชยเยียวยาเรื่องแนวกันชนใครเป็นคนตัดสินใจ การวางแผนเกี่ยวกับแนวกันชนในส่วนของผังเมืองเป็นอย่างไร ”

กาน์ สวัสดิ์รักษ์ ครัวช่วยวางแผนและผังเมืองเพื่อสังคม

ผังเมืองเดิมไม่มีแนวกันชน ซึ่งจากเดิมที่มีความเข้าใจว่าพื้นที่สีเขียวเป็นแนวกันชนนั้นไม่ใช่ พื้นที่สีเขียวคือพื้นที่การทำเกษตรกรรมและมีการพักอาศัยอยู่ ในหลักการผังเมืองไม่ใช่แนวกันชน การกันแนวกันชนจะต้องมีการกำหนด “กันชน” แนวที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชน ปลอดภัยแก่การใช้ชีวิตของประชาชนระหว่างกิจกรรมที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน หรืออาจจะเบียดเบียนก็ได้ แนวกันชนไม่ใช่ต้นไม้ ไม่ใช่แนวป่า ต้องดูว่ากิจกรรมที่ดำเนินการเป็นกิจกรรมประเภทไหน และจะส่งผลกระทบไปไกลแค่ไหนแล้วจึงจะมาดูว่าการกำหนดระยะกันชนเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ระยะไม่เคยมีมาตรฐานแนวกันชน การวางผังเมืองใหม่เขตอุตสาหกรรมไม่ได้ขยายไปมากกว่าเดิม แต่การคิดพื้นที่สีม่วงเกินความต้องการ ผู้จัดทำผังเมืองควรทำความเข้าใจแก่ประชาชนด้วยว่าข้อมูลเป็นอย่างไร การลดมลพิษต้องลดที่แหล่งกำเนิด ลดพื้นที่สีม่วงแนวคิดเรื่องการกำหนดแนวกันชน จากคณะกรรมการ ๔ ฝ่าย คือ

๑.การกำหนดแนวกันชน ในผังเมือง พื้นที่สีม่วงกับสีอื่น ไม่มีชุมชนหรือเป็นทะเล ต้องทำ Buffer Zone หรือแนวกันชนหรือไม่ ซึ่งในความเป็นจริงจะต้องคุ้มครองทรัพยากร กรณีตัวอย่างวัดหนองแพกับเขตโรงงานอุตสาหกรรมแนวกันชนควรเป็นอย่างไร เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม แนวกันชนจากโรงงานกับวัดอย่างน้อยเป็น ๒ กิโลเมตร ความรับผิดชอบจากโรงงานอุตสาหกรรม ต้องถอยร่นเข้าไปในพื้นที่ของตนเอง และการลดมลพิษโดยใช้เทคโนโลยี ปลูกต้นไม้ เป็นความรับผิดชอบของสถานประกอบการ

๒.ผังเมืองหมดอายุ ในช่วงระหว่างที่ผังเมืองหมดอายุ อาจเป็นช่วงสุญญากาศ อยากให้มีมาตรการควบคุมระหว่างรอผังเมืองใหม่และนำเรื่องแนวกันชนมาพูดคุย ทำความเข้าใจกับประชาชนให้รู้ที่บ้านตนเองอยู่ที่ไหน มีปัญหาอะไรบ้าง รู้ว่าบ้านตัวเองอยู่ตรงไหนก่อน แล้วก็เขียนว่าที่บ้านตนเองมีมลพิษอะไร ได้กลิ่นอะไร บ้านเรือนเป็นปัญหาอะไร หลังจากนั้นก็เอาแต่ละส่วนมาดูในแผนที่แล้วก็ดูว่าแต่ละบ้านอยู่ห่างจากแหล่งมลพิษแค่ไหน อันนี้ก็เป็นการทำงานที่ชาวบ้านได้ไปทำ

ลุงน้อย ใจดี ใจดี เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

“ที่ท่านพูดว่าตอนทำผังเมืองประชาชนไม่กระตือรือร้นไม่มีความทุกข์ร้อน แล้วทางภาครัฐเคยบอกชาวบ้านใหม่ว่าผังเมืองมันอยู่แคไหน ทำอุตสาหกรรมแคไหน ท่านเคยบอกไหม พี่น้องประชาชนไม่รู้เรื่องผังเมืองจนเท่าทุกวันนี้ ปัญหาประชากรแฝง ปัญหาขยะ ปัญหาที่ต้องย้ายโรงเรียนตาฉวน โรงเรียนต้องย้ายหนี ทางสัญจรไปมาถูกตัดขาด ว่ากันง่าย ๆ มันสะเทือนในใจ ทั้งหมู่บ้านทั้งวัด ทั้งโรงเรียนต้องย้ายหนี ปัญหาที่ต้องย้ายโรงเรียนตาฉวน โรงเรียนต้องย้ายหนี แมื่กับวัดก็ต้องรื้อหนี”

อ.เรณู เวชรัชต์พิมล มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัญหาผังเมือง ประชาชนไม่ทราบว่าจะมีการขยายเขต และอยากให้พิจารณาดพื้นที่สีม่วง เพราะมีพื้นที่เยอะเกินความจำเป็น ส่วนพื้นที่สีเหลืองพื้นที่อยู่อาศัยอาจจะต้องชดเชยให้กับชุมชนให้เหมาะสม

เด็กและเยาวชน

โดย พิชรี ติชสุวิชัย

เจ้าหน้าที่ศูนย์คามิลเลียนโซเซียล เซ็นเตอร์ ระยอง

คูนย์คามิลเลียนโซเซียล เซ็นเตอร์ ระยอง ทำงานเกี่ยวกับเยาวชน กลุ่มเป้าหมายได้แก่ เยาวชนในสถานศึกษา พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม รวมถึงกลุ่มคนในชุมชนด้วย จากการดำเนินงานพบว่าปัญหาของระยองในปัจจุบันได้แก่ ปัญหาเรื่องโรคเอดส์ ปัญหาเพศสัมพันธ์ สถิติการคลอดของแม่อายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ติดอันดับ ๑ ของประเทศ สถิติการคลอดของแม่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ก็ติดอันดับ ปัญหาการฆ่าตัวตาย ทำร้ายตนเองของคนในจังหวัดระยอง (ติดอันดับของประเทศ) ปัญหาการติดเชื้อ HIV เป็นอันดับ ๖ ของประเทศ และเป็นอันดับ ๑ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาตลอด ๑๐ ปี

ปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเยาวชน ทั้งที่เป็นเยาวชนที่ย้ายตามพ่อแม่มาทำงาน (ประชากรแฝง) และเยาวชนในท้องถิ่นเดิม โรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดระยองมี ๖ แห่ง เด็กอาชีวศึกษามีทัศนคติทางด้านเพศเปลี่ยนแปลง มีค่านิยมเช็กส์แล็กเปลี่ยนค่าเทอม กระเป๋าเสื้อผ้ายี่ห้อดัง สิ่งของ เครื่องแต่งตัว

“บางสถานศึกษามีเช็กส์แล็กเปลี่ยนถึงขนาดใช้ตัวเองเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งของอยากได้ เช่น โทรศัพท์มือถือ ซึ่งพี่ที่มาทำงานในนิคมจะมีเงินเดือนสูงสามารถให้น้องได้ เป็นการเลี้ยงดูกันเป็นการให้ประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กเกิดค่านิยมตรงนี้ ต้องบอกว่าเด็กมีความคิดแลกเปลี่ยนเพื่อได้ค่าเทอม ได้ค่าแต่งตัว ได้ค่ามือถือ รวมถึงกระเป๋าเสื้อผ้ายี่ห้อ ส่วนหนึ่งมาจากคนที่เข้ามาทำงานที่นิคมอุตสาหกรรมซึ่งไม่ได้มีเพียงแค่ประชาชนหรือกรรมกร ยังมีคนที่ทำงานระดับสูงซึ่งมีเงินเดือนสูงทั้งสิ้น” ในเขต จังหวัดระยอง มีสถานบันเทิงมาก เช่น ถนนสายมายา มีร้านคาราโอเกะเพิ่มมากกว่า ๔๐ แห่ง

จากแผนยุทธศาสตร์ จังหวัดระยอง งบประมาณการพัฒนาทั้งด้านอุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม มีค่อนข้างสูง ขณะที่งบประมาณในการดูแลสังคม พัฒนาเด็กและเยาวชนไม่ถึง ๒% ของงบประมาณพัฒนา งบประมาณ ๙๕๑ ล้านบาท จัดสรรเป็นงบประมาณดูแลสังคม ๒ ล้านบาท แล้วดูแลทั้งจังหวัดซึ่งไม่เพียงพอ ทำให้การพัฒนาทางด้านสังคมการพัฒนาทางด้านการศึกษา การให้ความรู้แก่เยาวชนเพื่อให้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้รับการดูแลที่เพียงพอ

ทางออกในการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน คนในพื้นที่ร่วมตัว จัดตั้งเครือข่าย “นักสื่อสารสุขภาพ จังหวัดระยอง” สร้างความเข้าใจเป็นอันดับแรก “การพัฒนาด้านสังคม ด้านการศึกษาหรือวิถีชีวิตของเยาวชน เป็นการพัฒนาเยาวชนเพื่อให้มีคุณภาพหรือทำให้เท่าทันสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลง” และผลักดันให้เป็นสมัชชาสุขภาพจังหวัดระยอง เพื่อรวมตัวสื่อสารข้อมูลที่บางครั้งเป็นข้อมูลที่ต่อวิเคราะห้ก่อน เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาเชิงวิชาการ แล้วเรียบเรียงใหม่ให้เป็นภาษาที่ชาวบ้านเข้าใจ เกิดการเรียนรู้

ระบบภาษี

โดย คุณรัฐฯ จุยมณีนี

ประธานฝ่ายสิ่งแวดล้อม หอการค้าจังหวัดระยอง และคณะกรรมการศึกษา สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอของ คสช. ว่าด้วย การแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพ : กรณีผลกระทบจากอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดและจังหวัดระยอง

ใ

นมุมมองของหอการค้า คือ เรื่องธุรกิจและความเป็นอยู่ของคนระยอง จังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีรายรับมากที่สุดในประเทศ มีรายรับเป็นหลักล้าน บริษัทที่มำตั้งใน จังหวัดระยอง ไม่รวมถึงบริษัทและผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นท้องถิ่นเอง ส่วนมากจะมีการตั้งสำนักงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นส่วนกลาง แล้วกระบวนการเสียภาษีโดยเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่มจะไปเสียภาษีที่กรุงเทพเพื่อความสะดวกด้านการบัญชี ดังนั้นภาษี ๑.๕% จะต้องย้อนกลับมาสู่ท้องถิ่น แต่ ๑.๕% นี้กลับไปตกที่กรุงเทพและนำไปพัฒนากรุงเทพ เช่น สร้างรถไฟฟ้า ซึ่งส่วนนี้ทำให้จังหวัดระยองซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เสียประโยชน์ไป

โรงงานใน Complex เป็นโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน คำว่าการส่งเสริมการลงทุนคือ ไม่ต้องเสียภาษีรายได้ ๘ ปี คือการปลอดภาษี ๘ ปี ไม่ต้องเสียภาษีค่านำเข้าเครื่องจักร การไม่เสียภาษีค่านำเข้าตรงนี้ทำให้ภาครัฐขาดรายได้ แต่สิ่งที่ภาครัฐได้คือการประกอบการหรือการลงทุนในพื้นที่ แต่ไม่สัมพันธ์กับการจ้างงาน ตัวอย่างการลงทุน ๓ พันล้านบาท มีการจ้างงาน ๔๗ คน ซึ่งมีความเป็นไปได้เพราะนี่คืออุตสาหกรรมต้นน้ำ คนงานต้องเป็นคนงานระดับหัตถะกิจ คนงานระดับ Key Man การส่งเสริมการลงทุนเพื่อเป็นการกระตุ้นการลงทุน หลังจากนั้นจะทำให้เกิดการขอการลงทุน การต่อการลงทุน การต่อสัญญาของโรงงาน ในส่วนของโรงงานเองควรมีธรรมาภิบาล คือหลังจากการกระตุ้นการลงทุนแล้วในขออนุญาตต่อการลงทุน ไม่ควรขอไม่เสียภาษีอีก ๕ ปี ๗ ปี

เรื่องการขาย Carbon Credit เป็นวาระซ่อนเร้นของการลดมลพิษ ในองค์การเรือนกระจกรายชื่อโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดหลายโรงงานเป็นผู้ที่ได้รับการยกเว้นและการขึ้นทะเบียน CTM ขึ้นทะเบียน Carbon Credit คำว่าขึ้นทะเบียน Carbon Credit คือสามารถที่จะเอาปริมาณต้นของ Carbon Credit แปลงมลพิษเป็นเงิน จากการตรวจสอบกฎหมายหลายข้อ ไม่มีกฎหมายข้อไหนที่บอกว่าการลดมลพิษตรงนี้รายได้ของการลดมลพิษจากตรงนี้แล้วจะต้องตอบแทนคืน ในนั้นไม่ได้เขียนว่าก็เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือว่าตรงนี้เป็นข้อบกพร่อง เพราะเมื่อก่อนประชาชนรับภาระเรื่องของมลพิษแต่ว่าการขึ้นทะเบียน Carbon Credit โรงงานอุตสาหกรรมได้ประโยชน์จากมลพิษตรงนั้น ประชาชนควรจะได้อะไรบ้าง โรงงานไม่เคยพูดเรื่องการขึ้นทะเบียน Carbon Credit ว่าได้ประโยชน์สองต่อ ต่อแรกคือโรงงานเป็นคนดี โรงงานลดมลพิษ ไม่ได้บอกว่าถ้าลดแล้วสามารถที่จะได้ประโยชน์จากพิธีสารโตเกียวได้ผลประโยชน์อะไรบ้าง

ประเด็นอัตราการจ้างงาน ควรจะต้องกำหนดอัตราการจ้างงานในท้องถิ่นว่าไม่ควรต่ำกว่าเท่าไร จังหวัดระยองไม่มีการกำหนดอัตราการจ้างงานท้องถิ่น

ประเด็นด้านการศึกษา จังหวัดระยองไม่มีมหาวิทยาลัย ทั้งที่มีเทคโนโลยีก้าวหน้า ซึ่งสวนทางกับการพัฒนา ทบวงมหาวิทยาลัยให้เหตุผลเพราะว่า ประชากรจังหวัดระยองน้อย เป็นเมืองเกษตรกรรม รัฐบาลไม่มีนโยบายส่งเสริมมหาวิทยาลัย ต้นทุนส่งลูกหลานคนหนึ่งเรียนมหาวิทยาลัยของรัฐเดือนละประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท ถ้าเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนก็จะแพงกว่า

ประเด็นเรื่องการมีธรรมาภิบาล การตั้งคณะกรรมการตรวจสอบธรรมาภิบาลโรงงาน นอกเหนือจากการจัดภูธร แข่งขันฟุตบอล แจกของปีใหม่ วันเด็ก ทูนาการศึกษา ถึงขยะ ธรรมาภิบาลควรเป็นธรรมาภิบาลที่ถูกต้องและเปิดเผย

ประเด็นเรื่องการแย่งชิงทรัพยากร ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งมลภาวะมลพิษต่างๆ ควรจัดตั้งสำนักงานใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดระยอง เพื่อให้ผู้บริหารรับรู้และร่วมแก้ปัญหา เพราะเมื่อตั้งสำนักงานใหญ่อยู่ในพื้นที่ ผู้บริหารระดับสูงก็อยากจะทำให้คุณภาพชีวิตของตนเองดี ลูกเรียนที่ดีๆ ภรรยาซื้อบั้งที่ดีๆ ก็จะเป็นเมืองที่เจริญขึ้น สุขภาพก็จะดีขึ้นให้ครอบครัวและตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของคน จังหวัดระยองดีขึ้นด้วย

ประเด็นเรื่องธุรกิจจัดสรร ในอีกอนาคตข้างหน้าธุรกิจจัดสรรจะหมดไป เพราะคนส่วนใหญ่ไม่มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดระยอง หากในอนาคตมีการปรับปรุงระบบขนส่ง มีรถไฟฟ้าความเร็วสูง ทำให้การเดินทางสะดวก คนทำงานไม่จำเป็นต้องพักในจังหวัดระยอง ทำให้ธุรกิจนี้ล้มแน่นอน

"ที่นี่คือ ค็อกเทลแล้วจ้ะ ถามว่าทำไม เคี้ยวบอกว่าที่นี่ทุกอย่างคนที่นี่มาต้องการกอบโกย คนรอบข้างต้องทนรับกับสิ่งแวดล้อมนั้นไป"

เสียงจากภาคประชาชน

สุกรี วัฒนาลัย เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

“ฟ้าก่อนฝน ชีวิตคนมาตาพูดเป็นอย่างไร ทุกอย่างยังไม่มีเปลี่ยนแปลงไป โดยมากนัก ก็ยังต้องอยู่อย่างทนทุกข์ทรมาน รวมถึงพยายามจะหาทางไปแต่ไปไม่ได้ทุกคนก็จำเป็นจะต้องอยู่และทนกับสิ่งๆนั้นที่เป็นอยู่ตามฟ้าก่อนฝน ฝนมาตาพูดที่ทุกคนประสบอยู่”

การเปลี่ยนแปลงของมาตาพูด เกิดจากความพยายามของประชาชน หัวใจสำคัญคือความต้องการที่อยู่อาศัย และอยู่ในพื้นที่ที่มีคุณภาพที่ดีต่อชีวิต องค์กรภาคประชาชนเป็นกลุ่มแรกที่จัดเวทีสาธารณะ เพื่อผลักดันในสิ่งที่ต้องการให้พื้นที่นั้นมีโอกาสมากขึ้นและมีทิศทางที่น่าจะไปมากขึ้น

กลไกสำคัญในการทำงานคือ การใช้เวทีต่างๆ ผลผสมผสานกระบวนการทำงาน ในกระบวนการทำงาน ได้แก่ การมีส่วนร่วมประชาชนเป็นจุดสำคัญ ต้องมีโอกาสในการติดตามตรวจสอบ พยายามเชื่อมร้อยเครือข่าย เพื่อให้การทำงานเป็นรูปธรรม การเปลี่ยนแปลงใดๆ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งประชาชน หน่วยงานรัฐ องค์กรต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดขึ้นได้ช้าหรือไม่อาจจะเกิดขึ้นได้เลย การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการใช้เวทีสาธารณะต่างๆ เพื่อร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะหาแนวทางปฏิบัติหรือมาตรการต่างๆ ร่วมกัน และให้โอกาสภาคประชาชนได้มีสิทธิในการร่วมติดตามตรวจสอบด้วย

“ผมไม่อยากให้เห็นบทสรุปเหมือนในหนังสือฟ้าหลังพายุฝน ชีวิตคนมาตาพูดไปต่ออย่างไร ที่บอกว่า คงไม่ใช่ข้อสรุปที่เกินความจริงมากเลยนักที่จะบอกว่าวันนี้มาตาพูดฝนยังไม่หยุดตก ฉะนั้นคนจึงยังไม่หยุดเดิน แม้ว่าหลายภาคส่วนพยายามจะเข้ามาช่วยกันหาร่ม บ้างก็อาสาที่อาสาช่วยกาง บ้างก็อาสาช่วยถือร่มให้ แต่ทว่า ปี ๒๕๕๓ ชาวบ้านที่นี้ก็ยังเปียกฝนอยู่เหมือนเดิม ผมคิดว่าถ้าเป็นแบบนี้คงไม่ไหวนะครับ เพราะฉะนั้นเราต้องทำอะไรก็ได้ให้ฟ้าหลังฝนคนมาตาพูดต้องไม่เปียกนะครับ หรือฟ้าหลังคนระยองต้องไม่เปียกฝนอีกต่อไปแต่มันจะเป็นจุดที่เรานั้นได้สร้างร่มเงาให้คนที่นี้และคนระยอง รวมถึงประเทศชาติให้เขานั้นได้มีโอกาสอย่างมีคุณภาพชีวิตต่อไปของเขาให้ได้”

หากจะให้คะแนนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่มาตาพูดในปัจจุบันอยู่ที่ ๗ คะแนน เมื่อมองจากรูปธรรม แต่ในส่วนของเนื้อหาการมีส่วนร่วมยังเป็นจุดด้อย ต้องใช้การเข้าร่วมอย่างเข้าใจซึ่งยังขาดอยู่

“เนื้อหาก็คือว่าเรายังไม่ได้ออกกล่าวเขาล่วงหน้าเลย เราไม่ได้แจ้งให้เขาทราบถึงประเด็นก่อนที่เขาจะไปเข้าร่วมเลย เพราะฉะนั้นจึงเป็นการเข้าร่วมแบบพิธีกรรม แต่ถ้าเราเปิดโอกาสให้เค้าเข้าใจเนื้อหาหรือรับรู้ก่อนเบื้องต้นไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญมาก่อน ให้เขาเข้าร่วมอย่างมีเนื้อหาที่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นอันนี้ให้เก็บไว้ก่อนแล้วก็ไปเพิ่มเรื่องเนื้อหาในการเข้าร่วมให้มากขึ้นอาจจะถึง ๑๐ ได้นะครับ เห็นได้นะครับว่าทุกคนมีความพยายามและเราไม่ละทิ้งความพยายามทุกคนพยายามแล้วแต่ยังพยายามไม่ดีที่สุดเท่า่นั้น”

คุณวัฒนา บันเทิวสุย ชาวบ้านบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ประชาชนในจังหวัดระยองถูกมองว่าไม่ปกติ ต้องได้รับช้อยกเว้นบางประการจากบริษัท ประกันชีวิต ไม่ได้รับการรับรองการประกันเหมือนบุคคลอื่นๆ

ผลกระทบที่ได้รับมากที่สุด คือผลกระทบต่อด้านสุขภาพ สถิติการเกิดมะเร็งในจังหวัดระยองค่อนข้างสูง ในส่วนของการแก้ไขปัญหาที่ได้รับ รู้สึกพอใจกับการแก้ปัญหา ที่ทำให้ในปัจจุบันชาวบ้านมีตัวตน จากเมื่อก่อนชาวบ้านตัวเล็ก ปัจจุบันให้ชาวบ้านมีส่วนร่วม มองเห็นพลังจากประชาชน ชุมชนรวมตัวกันได้ เริ่มจากการทำงานของกลุ่มเล็กๆ ระบบการศึกษาข้างขาดเรื่อง Input ทำให้เรื่องของการระบบสุขภาพมีปัญหา การรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาสุขภาพหรือการทำกิจกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อม

“ในเรื่องของการแก้ปัญหาพอใจมาก เนื่องจากว่าเมื่อก่อนนี้ประชาชนนะตัวเล็ก แต่ต้องขอขอบคุณไม่ว่าจะสื่อเหลืองสื่อแดงก็ตามทำให้เห็นความมีพลังของประชาชนนะคะ เพราะฉะนั้นถ้าเรารวมตัวกันได้และร่วมกันแก้ไขเสียงของเราก็จะได้รับการยอมรับ ก็เริ่มจากกลุ่มเล็กอย่างที่ทางกลุ่มได้มองเห็นนะคะ เพราะว่าถ้าเราทำกันหลายๆ คนอาจจะได้ข้อสรุปนะคะ”

เสียงจากภาคประชาชน

สุนันทา สัพฒนาศิริ เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

ในปัจจุบันระบอบถูกภาครัฐมองข้าม มลพิษครอบงำ หลายชุมชนได้รับผลกระทบด้านมลพิษอยากให้

๑. มลพิษลดลง ควรมีการเฝ้าระวังในเวลาากลางคืนด้วย ซึ่งในตอนกลางคืนโรงงานอุตสาหกรรมจะปล่อยควันเสียเยอะ ปัจจุบันปัญหายังมีอยู่

“ทำอย่างไรให้มลพิษหมดได้ จริงๆ ไม่หมด ที่ว่าเรามีเครื่องตรวจจับเวลาากลางคืน แต่ก็เหมือนเดิมค้ะก็ยังไม่เหมือนเดิมขอให้ทุกคนทุกภาคส่วนเข้ามาเฝ้าระวังตรงนี้ ปัจจุบันก็ยังเป็นค้ะ เค้บอวกว่ามีเจ้าหน้าที่เฝ้าแต่ก็กลางคืนนะค้ะขอบอกเลยนะค้ะว่าสบายเลยค้ะ กลางคืนปล่อยกันเต็มทีเลยยังเป็นอยู่ปัจจุบันนี้ยังไม่ใช้หมตนะค้ะ”

๒. กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นโรคระบบทางเดินหายใจ โรคผิวหนังซึ่งจะเป็นเรื้อรัง ป่วยเป็นโรคเยอะมาก กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมควรให้ผู้มีอำนาจ (ในบริษัท) เข้าร่วมเพื่อรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางการแก้ปัญหา เพราะในปัจจุบันที่ส่งมาคือส่งคนที่เป็นตัวเล็ก ๆ มา (เสียงไม่ดัง) ถ้าหัวหน้าไม่สั่งงานไม่เดิน

๓. อยากให้มีการจัดการระบบข้อมูลที่ดีวอร์ ระบบข้อมูลข่าวสารยังไม่แพร่หลาย ค้นหาข้อมูลได้ยาก

๔. ภาครัฐ ช่วยตรวจสอบเรื่อง “ การรณรงค์ลดอุบัติเหตุ ” ต้องช่วยกันทุกฝ่าย สกัตนักดื่มหน้าใหม่ อยากให้เป็นวิทยาศาสตร์ของจังหวัดระยองด้วย

เฉลิมพร กล่อมแก้ว สมาชิกเทศบาลนครระยอง

“เรื่องต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นแล้วก็ได้รับผลพวงที่เป็นทั้งผลดีและผลร้าย ฟ้ำหลังฝนชีวิตคนมาบตาพุดไปต่ออย่างไร ผมว่าเรื่องต่างๆ เหล่านี้ที่เกิดขึ้นคนระยองเราได้รับสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประกาศเขตควบคุมมลพิษ งบประมาณต่างๆ ที่ลงมา เรื่องต่างๆ เหล่านี้เราต้องขอบคุณเครือข่ายประชาชนภาคตะวันออกเพราะผมเชื่อแน่ว่าถ้าไม่มีคนเหล่านี้เหตุการณ์อย่างนี้ระยองจะไม่เกิดขึ้นแน่นอน แม้แต่เวทีสาธารณะในวันนี้เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่านี่คือผลพวงจากบุคคลเหล่านี้ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ครับเราต้องขอขอบคุณบุคคลเหล่านั้น ถ้าไม่มีบุคคลเหล่านั้นผมไม่รู้จะครับว่าพี่น้องชาวระยองจะเป็นอย่างไร”

ผลจากการพัฒนาทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย รวมทั้งปัญหาสุขภาพ ต้องมีการเฝ้าระวังสุขภาพ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เป็นห่วงประชาชนในพื้นที่ รวมถึงประชาชนที่ย้ายเข้ามาทำงานใน จังหวัดระยอง ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา เช่น โรงเรียนต้องย้ายออกจากพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรม ย้ายไปหลังศูนย์ราชการ ซึ่งพื้นที่บริเวณนั้นมีจวนผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ด้วย โดยส่วนตัวอยากเชิญให้ทุกคนมาเป็นชาวบ้านร่วมกันจะได้รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่

“แล้วนี่ผมไม่รู้ว่าจะต้องย้ายวัดนี้อีกเมื่อไหร่ เพราะว่าเมื่อเร็ว ๆ นี้อดีตนายกที่ลงมาพื้นที่โรงเรียนของวัดนี้เด็กในพื้นที่ได้รับผลกระทบเต็มๆ นี่เพราะว่าโรงงานอุตสาหกรรมปิดให้ย้าย ผมก็ว่าอย่างนี้ทำไมจะต้องย้ายพวกคนในนี้พวกคนพื้นถิ่นแล้วขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมๆ มันจะเอาที่ไหนมา ก็อย่างที่บอกผมก็ต้องย้ายวัดของท่านพระอาจารย์ด้วย ชาวบ้านจะยอมหรือครับ ชาวหนองแพบจะยอมหรือครับ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ผมถึงบอกใจครับว่า อยากให้ กนอ. ย้ายมาอยู่ตรงโรงเรียนมาบตาพุดพื้น มาอยู่ร่วมกับชาวบ้าน จะได้แก้ไขในสิ่งที่ดีดีให้ชาวบ้านได้สบายอกสบายใจ เรื่องเหล่านี้ผมจริงจัง นะ ถ้าผมไม่ใช่คนระยองก็คงต้องออกไปนานแล้ว”

สสสรณัญ วังจันทร์

ปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากภาคอุตสาหกรรม แต่ภาคอุตสาหกรรมไม่เคยแก้ไขอย่างจริงจัง ทั้งปัญหามลภาวะอากาศ ปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ ภาคเกษตรกรรมขาดการเหลียวแล GDP ของจังหวัดระยองสูง แต่พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กระยองต้องกู้เงินเพื่อให้ลูกเรียน การทำงานของสาธารณสุขทำอย่างไรทำงานลงพื้นที่ หรือนั่งทำงานในห้อง

“แม้แต่การทำ เรื่องเอชไอเอและอีไอเอคืออะไร ถามว่าที่คุนทำนะจริงจัง แล้วคุนมีเอกสารหนาเป็นปึกๆ เหมือน ค.วิระพงษ์ที่ทำเรื่องลุ่มน้ำ คุนให้ชาวบ้านอ่าน ๑๐ กว่าวันที่ บอกเซ็นรับได้เรียบร้อยแล้ว ยังไม่เข้าใจเลยยังอ่านไม่ถึงหน้า ๗ เลย นั่นคือการทำงานของภาครัฐหรือ นั่นคือการเข้าถึงปัญหาของประชาชนหรือ นั่นคือเข้าถึงปัญหารากเหง้าหรือ นั่นหรือครับคือการเปิดกว้างให้กับภาคประชาชนให้เข้าถึง”

ซึ่งมองว่าไม่ใช่การแก้ปัญหา และไม่ใช่การเข้าถึงปัญหาที่แท้จริง และมองว่าการจัดเวทีสาธารณะ คือการเอาเงินมาสร้าง ความถูกต้องชอบธรรม ไม่ใช่การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง อยากให้หยุดสร้างโรงงานต่อได้แล้ว หรือไม่ก็ลดลง

“การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน เปรียบเสมือนตราयाง สร้างความชอบธรรมให้โรงงานและหน่วยงานภาครัฐ”

เสียงจากภาคประชาชน

ลุงน้อย ใจดี ใจดี เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

ปัญหาเรื่องการเวนคืนที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรมมากระทบหมู่บ้านชุมชน และมองว่า เอกอไอเอ ไม่ช่วยแก้ปัญหา ถ้าเกิดปัญหาเกิดขึ้นจะเอาชุมชนประชาชนไปไว้ตรงไหน

“ถ้าเกิดปัญหาขึ้นมาลูกหลานเราจะไปอยู่ที่ไหนกัน อยู่ข้างกำแพงอุตสาหกรรมใหม่ มันควรจะมีการรองรับถ้าเกิดวิกฤติขึ้นมา ต้องเอาวิกฤติปัญหานี้ออกไปให้พ้น ลุงน้อยมีความคิดเพียงยอดหญ้าแต่ต่อสู้เพื่อพยายามสู้เพื่อ จังหวัดระยอง ไร่ที่ทำเอกอไอเอนี้ชาวบ้านถามว่าลุงน้อยรู้ไหม ลุงน้อยก็บอกว่าบางอย่างรู้อย่างไรไม่รู้ แต่นักวิชาการตั้งเป้าไว้อย่างสวยหรูแต่พอทำจริงๆ เปล่าเลยโกหกชาวบ้านซะงั้น เวลาทำก็ไปถามๆ ชาวบ้านพวกนักวิชาการไปถาม ๑ บ้าน แต่บอกตอบไป ๓ บ้าน มันถูกมั่ว แม้แต่พระก็ให้ไปตอบ แล้วก็ให้คำตอบแทน ๒๐๐ ถามหนอยว่าทำไปทำไม”

“มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่คุณภาพน้ำไม่เหมาะแก่การทำประมง เพราะเป็นน้ำเสีย เมื่อวานปลาในทะเลตายตัวใหญ่ตัวละกิโลสองกิโลเพื่อนลุงน้อยก็บอกว่าผมอยู่ไม่ได้แล้วผมไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ลุงน้อยพูดกับประธานชมรมประมงลุงน้อยเคยสอบถามว่าลุงน้อยจะไม่ชี้เรื่อแล้ว ตอนนั้นหาปลาได้ง่ายมากเดี๋ยวนี้ไปทั้งคืนได้กลับมาก ๓ กิโล แต่รู้ไหมมันนำส่งเวชจริงๆ คนมาบตาพุดคนระยองนี่เรื่องการทำประมงนี้ กลุ่มทุนมาสนับสนุนเลี้ยงหอยแมลงภู มาบกลอง ขาบหมาก น้ำตกรัน มันมีสี่ศรีบ พ่อแม่พี่น้องพอจะมองเห็นไหม น้ำทะเลนี่ผมเคยเห็นมันมีแค่ ๒ สี สีขาวสีเขียว แต่ตรงนั้นมันมีสีอื่น”

อารมณีสดมณิ เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก

“อยากทราบว่าการศึกษาผลกระทบมาบตาพุดที่ศึกษากันอยู่ทุกวันนี้ อยากรู้ว่าที่กำลังศึกษาอยู่จะเสร็จเมื่อไหร่ และการทำเอกอไอเอ ส่งคนมาถามคนในชุมชนในพื้นที่ แต่ประชาชนในพื้นที่ยังไม่รู้จักเอกอไอเอ อยากฝากเรื่องเอกอไอเอ ถามว่าภาคประชาชน ไม่ว่าจะประธานหรือกรรมการ หรือภาคประชาชน อยากให้ส่งผู้เชี่ยวชาญเรื่องเอกอไอเอ ลงมาถามภาคประชาชนเลยว่ารู้จักเรื่องนี้หรือไม่ มันคืออะไร อย่างไร ตรงนี้อยากมากค่ะ”

เจริญ เดชคุ้ม

“ผมคาดการณ์ว่าอนาคตวัดหนองแพบต้องย้าย โรงเรียนวัดหนองแพบก็ต้องย้าย อยากจะมาประชาศ ๑๔ ปี แล้วหลังจากโรงเรียนพันวิทยาคารถูกย้าย ผมไปดูในเอกสาร ต่อไปในอนาคต ชาวตากวน ชาวมาบตาพุดต้องเปลี่ยนเป็นชุมชนมลพิษ ไปไหนก็ต้องบอกว่าเป็นชุมชนมลพิษ ปัจจุบันคณะกรรมการ ๔ ฝ่าย มีอยู่แล้ว ตอนนีโลกเรารู้จักเรียกว่าธาตุทั้ง ๔ แปรปรวนหมดแล้ว ดิน น้ำ ลม ไฟ รวมทั้ง สุข. ด้วย นำมีโลหะหนักไหลลงทะเล ดินก็เป็นพิษ หลวงพ่อเห็นปล่อง วับๆ ผังเมืองเขาบอก ๒ พันเมตร จำเป็นที่เราต้องย้ายวัดไม่ได้ โรงเรียนไม่ได้ ต้องย้ายโรงงาน เฮ สุข. หนะครับ ต้องเกี่ยวกับสุขภาพของชุมชน เกี่ยวมัยครับ ต้องเกี่ยวนะครับ สถานที่ที่เป็นที่เคารพของประชาชนย้ายไม่ได้ วัดตากวนเราย้ายไปแล้ว หนองแพบก็ย้ายไม่ได้นะครับ เหลืออะไรลมก็เป็นลมพิษครับ”

รุ่งชัย พรสมนาค

“สิ่งที่อยากถามก็คือเรื่องมลพิษ เรื่องความก้าวหน้าของการทำอีไอเอ จริงๆ แล้วเป็นแค่วิธีการทำ ซึ่งความเป็นจริงแล้วสิ่งที่ทำไปไม่ได้ตอบใจภาคประชาชนเลย แต่ปัญหาเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนนี่คือเรื่องความก้าวหน้าอย่างเดียวนะครับ แล้วก็อยากฝากทางนิคมฯ หนะครับว่า อยากทราบว่ามั่นใจได้อย่างไรว่าโรงงานปฏิบัติตามกระบวนการอีไอเอ ทุกโรงงาน ถ้าเค้าปฏิบัติตามขั้นตอนนั้นแล้วเรื่องมลพิษคงดีกว่านี้ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม แล้วจริงหรือเปล่าครับที่ตอนนีมีการถมทะเล ในการแก้ไขปัญหามลพิษนี้ครับคือแก้ไขได้อย่างเบ็ดเสร็จดีพร้อมแล้วหรือยังครับ ผมอยากให้คุณคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหารับผิดชอบโดยการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ร่วมกันครับ มาดูว่ามันลดได้จริงหรือเปล่า มันดีจริงหรือเปล่า ฝากไว้เท่านี้ครับผม”

อ.เรณู เวชรัชต์พิมล มหาวิทยาลัยศิลปากร

“อีไอเอ และ เอกอไอเอ เป็นภาระของประชาชนและชุมชน แต่มองไม่เป็นการตั้งใจจริงของโรงงานขาดความชัดเจนว่าหน่วยงานไหนจะมากำกับ ถ้าโรงงานไม่ปฏิบัติตามเอกอไอเอควรต้องหยุดการผลิต”

เสียงจาก ภาคนโยบาย

ดวงพร อัฐรัฐ คสช.

“ได้รับฟังปัญหาของพี่น้องชาวมาบตาพุดและระยองเรียกว่าน้ำตาซึมจนแห้งจนไม่รู้จะพูดอย่างไร เมื่อมาฟังรายงานความก้าวหน้าก็พบว่ายังมีทิศทางและทิศทางนั้นต้องการความชัดเจนในการสานต่อต่อไป ขอชมเชยผู้จัดที่มาในวันนี้ที่ไม่ให้มาบตาพุดเงียบ ต้องต่อสู้ต่อไปโดยที่มีทิศทางภาครัฐวิชาการ หรือภาคประชาชนช่วยกัน ขอเป็นกำลังใจให้กับทุกท่าน”

สุรพงษ์ พรหมแก้ว คสช.

“ได้ฟังเรื่องของมาบตาพุดครั้งแรกในที่ประชุม คสช. ที่นำเสนอโดยอาจารย์เดชาวัต เห็นการโต้แย้งของอาจารย์กับภาครัฐ เห็นถึงความเห็นต่าง สิ่งฟังวันนี้มันยิ่งหนักกว่า ในที่ประชุมก็ติดตามเรื่องนี้ มีคำพูดคำหนึ่งบอกว่าเรื่องของมาบตาพุดเป็นเรื่องของคนอยากรวยและอยากรอดต่อสู้กัน ผมเชื่อมั่นว่าคณะกรรมการสุขภาพที่มาร่วมกันวันนี้จะร่วมกันเคียงบ่าเคียงไหล่ต่อสู้กัน เครื่องมือนี้จะช่วยพี่น้องได้อย่างจริงจัง รวมถึงความร่วมมือของพวกเราที่มาช่วยเหลือกันด้วย ผมเองเวลาประชุม คสช. ต่อหน้านายก หรือต่อใครก็ตามผมจะนำเสนอเรื่องนี้เข้าไปในที่ประชุม”

วิรวัฒน์ ธีรประสารณ์

ประธานคณะกรรมการองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (เฉพาะกาล)

“วันนี้ตั้งใจมาสังเกตการณ์เพราะว่าองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม รัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่าให้ความเห็นต่อโครงการ จริงๆ แล้วให้ความเห็นกว้างได้ไม่จำเป็นต้องไปดูอีไอเอ เอชไอเอ อย่างเดียว เพราะฉะนั้นการรับฟังความเห็นที่กว้างจะทำให้ข้อมูลประกอบที่มากขึ้น คณะกรรมการทั้ง ๑๓ ท่านได้ทำการตกลงกันแล้วว่า การรับฟังความเห็นประกอบเป็นเรื่องหลัก เป็นเรื่องที่ดีมากครับ องค์การอิสระมีตาบไม่มีตาบ ขึ้นอยู่กับข้อเสนอแนะของพวกเราที่มีประสิทธิภาพแล้วเราจะรวบรวม ข้อมูลเหล่านั้นจากการระดมของภาคีทุกภาคส่วน ตรงนั้นผมคิดว่าจะเป็นดาบครับ”

สรุปส่งท้าย

โดย อ.ดร.อุดมศักดิ์ สุขกำเนิด ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงาน
การพัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบต่อด้านสุขภาพ

ประเด็นการทำเอชไอเอโดยผู้ประกอบการ ประชาชนเป็นห่วงว่าจะเข้าใจและอ่านรายงานได้เข้าใจหรือไม่ รวมถึงมีการทำความเข้าใจไปถึงสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเพื่อให้มีการตรวจสอบความถูกต้องว่าการดำเนินการได้ถูกต้องตามที่ประกาศตามหลักเกณฑ์ไว้หรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง พบว่ามีอยู่บางบริษัทซึ่งมีเป็นจำนวนมากที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และจะได้ทำเรื่องไปยังคณะผู้ชำนาญการ หรือ คชก. สผ. และองค์การอิสระต่อไป ในเรื่องของการอ่านและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายงาน อีไอเอ สามารถติดต่อได้โดยตรง

ประเด็นเรื่องผังเมือง ต้องเอาเรื่องสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวหลัก ขณะนี้ถึงเวลาที่ประชาชน ขอคืนพื้นที่ โดยใช้หลักการแห่ง “สิทธิ” โดยใช้ความรู้ หลักเกณฑ์ สิทธิแห่งการมีสิทธิ์อยู่อาศัยในพื้นที่ที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี เรื่องพื้นที่กันชนจะทำการศึกษาจากบทเรียนในพื้นที่อื่น เรื่องมาตรการลดปัญหาโดยการจัดกองทุนไม่เป็นภาระทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมีวิธีในการจ่ายหลายวิธี เช่น การออกพันธบัตรระยะยาว การชดเชยเป็นรายปี สามารถถอนได้และรัฐบาลก็สามารถนำเงินจากกองทุนนี้ไปหมุนเวียนได้

การพัฒนาอุตสาหกรรม เมื่อมีการขยายเขตจำเป็นต้องทำการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในภาพรวมเพื่อที่จะบอกทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่อื่นๆ รวมถึงมาบตาพุดด้วยเพื่อควบคุมก่อนเกิดปัญหาขึ้น เพราะฉะนั้นเมื่อมีการใช้สิทธิตาม พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ เพื่อดูแลชีวิตและสุขภาพของประชาชนต้องมีการขยายไปยังพื้นที่อื่นๆ ของ จังหวัดระยอง

สรุปสัปดาห์

โดย พระอธิการสมหมาย จันกโก เจ้าอาวาสวัดหนองแพน

“ปัญหาของหนองแพนมีหลายเรื่อง ปัญหาที่น่าสะเทือนใจมีอยู่กรณีหนึ่งอยากจะเล่าให้พวกเรา ได้ฟังว่ามันเกิดอะไรกับคนหนองแพน คือเมื่อประมาณ ๗ เดือนที่แล้วมา ครอบครัวนี้เคยเป็นคนในชุมชน หนองแพน พ่อได้ขายที่และตายลง ส่วนลูกออกไปอยู่ข้างนอกรู้ว่าไปอยู่มาบตาพุด ปีหนึ่งแม่ก็จะ แวะเวียนมาเยี่ยมที่วัด ครั้งหนึ่งมาสวัสดิ์อาจารย์ ก็เห็นว่าแกเมาก็พูดคุยนิดหน่อยแล้วก็ให้ค่ารถ กลับบ้านบ้าง จนเมื่อ ๖ เดือนที่แล้วแกเสียชีวิตลง พี่น้องเอาศพแกมาที่วัด คินันันก็ไม่ได้สวดเป็นความ บกพร่องของอาตมาเอง อาตมาติดธุระไม่ได้ลงไปดู พออีกคืนสวดแล้วเขาก็ถามลูกเขาว่าตอนนี้เราเป็น ยังไงอยู่ยังไง ลูกเขาก็ตอบว่าจริงๆ ตั้งแต่ไปอยู่กับแม่หนูไปเข้าบ้านอยู่มาบตาพุด หนูทำงานคาราโอเกะ แล้วแฟนหนูทำอะไร เขาก็บอกว่าแฟนหนูติดคุก แล้วเด็กสองคนนี่ใคร เขาก็บอกลูกหนูค่ะ อายุ ๑๑ กับ ๗ ขวบ อันนี้คือคนหนองแพนโดยกำเนิด

ลองคิดว่าคนพื้นที่จริงๆ ต้องไปอยู่อย่างนั้นอาตมาเองก็สะเทือนใจเรื่องนั้นอยู่ นี่คือเรื่องสิทธิ มนุษยชน เรื่องคาราโอเกะเนี่ย สะเทือนใจมาก เรื่องเอดส์นี่ก็ทุกวันนี้ลูกที่พ่อแม่เป็นเอดส์ตายก็เรียน ไม่จบ ตัดยาม้ายาบ้า เทียวขอเงินคนนั้นคนนี้อยู่ก็มีนะ ก็เป็นปัญหาอยู่ นี่ก็แค่เฉพาะคนหนองแพนนะ ที่ไต่กันมานะ อาตมาเองก็คงจะไม่ว่า ที่เราสรุปกันมามีหลายๆ เรื่อง

ธรรมะที่ฟังมีของคนที่มาด้วยกันแก้ปัญหาวันนี้ ทั้งฝ่ายที่เป็นชาวบ้าน โรงงาน ต่างคนต่างทำ ต่างความเห็น ธรรมะที่ฟังมีควรเป็นอย่างไร **ความสามัคคีสมัครสมาน ร่วมกันฝ่าอุปสรรคต่างๆ** มีความเจริญมีความมั่นคงเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า และต้องฟังกันด้วย”

ฟ้าหลังพายุฝน ชีวิตคนมาบตาพุดไปต่ออย่างไร?

พบกับเวทีสาธารณะรายงานผลการติดตามการดำเนินงานตามมติคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) กรณี การแก้ไขผลกระทบต่อสุขภาพจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดและจ.ระยอง วันอาทิตย์ที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ศาลาวัดบ้านหนองแพบ อ.เมือง จ.ระยอง

- ๐๙.๐๐ - ๐๙.๔๕ น. ลงทะเบียน รับเอกสาร
- ๐๙.๔๕ - ๑๐.๐๐ น. ผู้เข้าร่วมเวทีร่วมกัน ตั้งจิตสงบนิ่ง ทบทวนบทเรียนการพัฒนาที่ผ่านมา ก้าวข้ามสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนำโดย เจ้าอาวาสวัดหนองแพบ
- ๑๐.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. รายงานสาธารณะ ความก้าวหน้าการแก้ไขปัญหามลพิษจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่มาบตาพุดตามมติ คสช. นำเสนอข้อมูล เพื่อจุดประเด็นในการแลกเปลี่ยน โดย
 - ท่านผู้หญิง ดร.สุธาวัลย์ เสถียรไทย ประธานคณะกรรมการศึกษา สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอของ คสช.ฯ
 - ดร.เดชรัตน์ สุขกำเนิด ผอ.ศูนย์ประสานงานการพัฒนาระบบและกลไก HIA สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
 - นพ.ปรเมษฐ์ กิ่งโก้ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยอง
 - พญ.ฉันทนา ผดุงทศ ผอ.ศูนย์ประสานงานด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข
 - คุณรังษิ จัยมณี สมาชิกหอการค้าจังหวัดระยอง
 - ผู้แทนการนิคมอุตสาหกรรม
 - นายกเทศมนตรีเมืองมาบตาพุด
 - ผู้แทนการประปาส่วนภูมิภาค

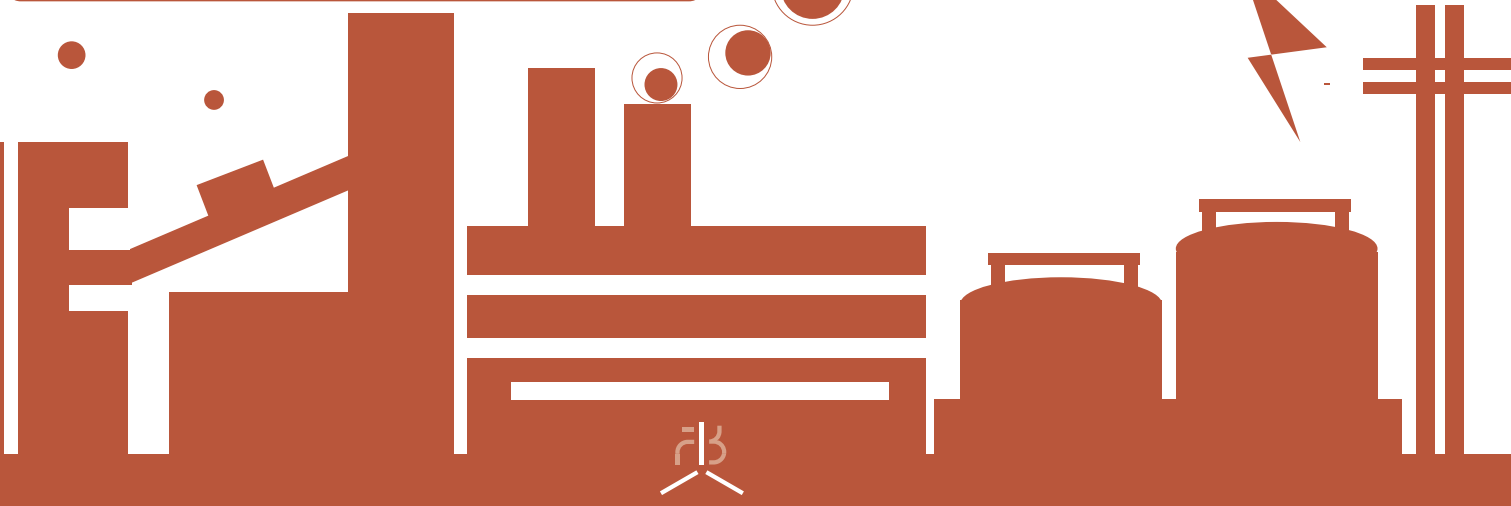
อภิปราย ชักถาม และแลกเปลี่ยนข้อมูล เกี่ยวกับความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหา ระหว่างผู้จุดประเด็นและผู้ร่วมฟังเสวนา ดำเนินรายการ โดย คุณประพนธ์ ภูทองคำ ถ่ายทอดสดสถานีวิทยุโทรทัศน์สุขภาพแห่งชาติ www.healthstation.in.th ถ่ายทอดสดเครือข่ายวิทยุชุมชน

- ๑๒.๓๐ - ๑๔.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. เวทีสาธารณะ “ฟ้าหลังพายุฝน ชีวิตคนมาบตาพุด ไปต่ออย่างไร?” ร่วมพูดคุยโดย
 - เจ้าอาวาสวัดหนองแพบ
 - ผู้ว่าราชการจังหวัด
 - นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ เลขาธิการ คสช.
 - รศ.สุริชัย หวันแก้ว ประธานคณะกรรมการทำงานวาระทางสังคม สถาบันวิจัยสังคมจุฬาฯ
 - ผู้แทนสภาอุตสาหกรรม
 - คุณศิริณา ปาโรพารวิทยา คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ตัวแทนภาคเอกชน
 - คุณภรณ์ สวัสดิ์ดิษฐ์ นักวิชาการอิสระ ด้านผังเมือง
 - คุณสุทธิ อธิณาศัย นักพัฒนาเอกชน เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออก
 - คุณพัชรี ดิษฐ์เย็น นักพัฒนาเอกชน ด้านเด็กและเยาวชน ศูนย์คามิลเลียนโฮเซี่ยน เซนต์เตอร์ ระยอง

บันทึกเทปรายการเวทีสาธารณะ สถานีโทรทัศน์ TPBS ถ่ายทอดสดสถานีวิทยุโทรทัศน์สุขภาพแห่งชาติ www.healthstation.in.th ถ่ายทอดสดเครือข่ายวิทยุชุมชน

* หมายเหตุ กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสม

ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
ชั้น ๒ อาคาร ๘๘/๓๗ ติวานนท์ ๑๔ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี
๑๑๐๐๐ โทร : ๐-๒๕๕๐-๒๕๗๘ โทรสาร : ๐๒-๕๕๐-๒๓๑๑

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ศูนย์ประสานงานพัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ
ชั้น ๒ อาคารเลขที่ ๘๘/๓๗ ติวานนท์ ๑๔ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๒-๕๙๐-๒๔๗๘ โทรสาร ๐๒-๕๙๐-๒๓๑๑
เว็บไซต์ www.nationalhealth.or.th และ www.thia.in.th อีเมล contact_hia@nationalhealth.or.th